

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA
KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO

w zakresie kwalifikacji

ROL.01. Jeździectwo i trening koni

wyodrębnionej w zawodach

516408 jeździec

314203 technik hodowca koni

Branża: rolno-hodowlana ROL

Autorzy:

mgr inż. Piotr Osmański

mgr Robert Fleischer

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) mgr dr hab. inż. Ewa Jastrzębska, prof. UWM

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) mgr Agata Bączkowska

Ekspert:

mgr inż. Karolina Koszela

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ):

DGA S.A. (Partner Wiodący) z Gminą Miastem Toruń (Partner) reprezentowaną przez Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli z Torunia przy współpracy z Zielone Ranczo. Anna Nowak - Nauka Jazdy Konnej podmiotem otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO ROL.01. Jeździectwo i trening koni	6
1. Wprowadzenie	6
2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego	15
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	15
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	87
2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego	112
3. Cele kształcenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego	113
4. Programy poszczególnych zajęć	114
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	114
4.1.1 Cele ogólne przedmiotu	114
4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu	114
4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	115
4.1.4 Procedury osiągania celów kształcenia	118
4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	121
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Wstęp do jeździectwa	123
4.2.1 Cele ogólne przedmiotu	123
4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu	123
4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	124
4.2.4 Procedury osiągania celów kształcenia	125
4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	128
4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	130
4.3.1 Cele ogólne przedmiotu	130
4.3.2 Cele szczegółowe przedmiotu	130
4.3.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	131
4.3.4 Procedury osiągania celów kształcenia	132
4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	135
4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Typy użytkowe koni	137
4.4.1 Cele ogólne przedmiotu	137
4.4.2 Cele szczegółowe przedmiotu	137
4.4.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	138
4.4.4 Procedury osiągania celów kształcenia	141
4.4.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	144

4.5.	Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	147
4.5.1	Cele ogólne przedmiotu	147
4.5.2	Cele szczegółowe przedmiotu	147
4.5.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	148
4.5.4	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	150
4.5.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	153
4.6.	Program nauczania dla przedmiotu: Ubiór i sprzęt jeździecki	155
4.6.1	Cele ogólne przedmiotu	155
4.6.2	Cele szczegółowe przedmiotu	155
4.6.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	156
4.6.4	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	157
4.6.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	160
4.7.	Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z nauką jeździectwa	162
4.7.1	Cele ogólne przedmiotu	162
4.7.2	Cele szczegółowe przedmiotu	162
4.7.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	164
4.7.4	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	167
4.7.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	169
4.8.	Program nauczania dla przedmiotu: Teoria treningu koni	171
4.8.1	Cele ogólne przedmiotu	171
4.8.2	Cele szczegółowe przedmiotu	171
4.8.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	172
4.8.4	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	174
4.8.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	177
4.9.	Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z treningiem koni	179
4.9.1	Cele ogólne przedmiotu	179
4.9.2	Cele szczegółowe przedmiotu	179
4.9.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	181
4.9.4	Procedury osiągnięcia celów kształcenia	183
4.9.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	186
4.10.	Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy w jeździectwie	188
4.10.1	Cele ogólne przedmiotu	188
4.10.2	Cele szczegółowe przedmiotu	188
4.10.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	190

4.10.4	Procedury osiągania celów kształcenia	193
4.10.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	196
5.	Ewaluacja programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego	197
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	204
6.1.	Wykaz literatury	204
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	205
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu.....	207
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć.....	208

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO ROL.01. Jeździectwo i trening koni

1. Wprowadzenie

Charakterystyka KKZ, KUZ

Kwalifikacyjny kurs zawodowy (dalej KKZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego kierowana do osób zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy i umiejętności. Kwalifikacyjny kurs zawodowy jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Placówka kształcenia ustawicznego i centrum kształcenia zawodowego może uzyskać akredytację na kształcenie ustawiczne prowadzone w formie pozaszkolnej, o której mowa w art. 117 ust. 1a pkt 1-4, a w przypadku formy pozaszkolnej, o której mowa w art. 117 ust. 1a pkt 5 - jeżeli kształcenie w tej formie jest prowadzone w oparciu o programy określone na podstawie odrębnych przepisów. Akredytacja stanowi potwierdzenie spełniania określonych wymogów i zapewniania wysokiej jakości kształcenia ustawicznego prowadzonego w danej formie pozaszkolnej. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).

Kurs może być prowadzony w formie:

- 1) **dziennej** – nauka odbywa się przez 5 lub 6 dni w tygodniu
- 2) **stacjonarnej** – nauka odbywa się 3 lub 4 dni w tygodniu
- 3) **zaocznej**: nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie

Minimalna liczba godzin kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, z tym że w przypadku kwalifikacyjnego kursu zawodowego prowadzonego w formie zaocznej – minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego nie może być mniejsza niż 65% minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego w danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący dany kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego uprawniające do przystąpienia do egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji nauczanej na danym kursie. Zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego nie potwierdza kwalifikacji zawodowych. Urzędowym dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji zawodowych jest certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną osobie, która zdała egzamin zawodowy.

Liczba słuchaczy uczestniczących w kwalifikacyjnym kursie zawodowym prowadzonym przez publiczne szkoły, centra kształcenia ustawicznego lub publiczne centra kształcenia zawodowego wynosi co najmniej 20. Za zgodą organu prowadzącego liczba słuchaczy może być mniejsza niż 20.

Kurs umiejętności zawodowych (dalej KUZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego kierowana do osób dorosłych zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy i umiejętności KUZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie: jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określa prawo. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Kursy umiejętności zawodowych mogą być prowadzone przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz
- w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Struktura programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni wyodrębnionej w zawodach: 516408 jeździec; 314203 technik hodowca koni ma strukturę przedmiotową i spiralną. Struktura treści jest bardzo przydatna w procesie utrwalania wiedzy i kształtowania trwałych umiejętności i kompetencji, co ma znaczenie w systemie egzaminów zewnętrznych potwierdzających kwalifikacje zawodowe po zakończeniu kształcenia w zakresie danej kwalifikacji. Pozwala ona kształcącym wzbogacać zakres informacji, pogłębiać treści i nabywać coraz bardziej skomplikowane umiejętności. Umożliwia również prowadzącemu zajęcia nawiązywanie do wcześniej omawianych tematów, dzięki czemu utrwalane są wiadomości i umiejętności poznane w początkowym etapie kształcenia. Treści korelują ze sobą w ramach przedmiotów i są realizowane w postaci kształcenia teoretycznego oraz praktycznego.

Charakterystyka programu KKZ

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji OGR.02. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych przeznaczony jest dla osób dorosłych, również osób z niepełnosprawnościami w stopniu lekkim, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Podniesienie kwalifikacji lub zdobycie nowych umiejętności pozwala na prawidłowy rozwój zawodowy, awans zawodowy oraz może być pomocny w zdobyciu zatrudnienia. Pośrednio wspomaga to działania z zakresu prawidłowego funkcjonowania społecznego, przeciwdziałania wykluczeniom społecznym i innym negatywnym skutkom społecznym. Osoby, które nie ukończyły 18 lat, podlegają obowiązkowi nauki, który spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej, albo przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy. Wyjątkowe przypadki, w jakich osoba, która ukończyła szkołę podstawową/gimnazjalną, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy, wskazuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Na kwalifikacyjny kurs zawodowy można zatem przyjąć osobę, która nie ukończyła szkoły podstawowej/gimnazjum, pod warunkiem, iż posiada ukończone 18 lat. Osoby niepełnoletnie mogą być uczestnikami kwalifikacyjnych kursów zawodowych tylko w sytuacji, gdy posiadają ukończoną szkołę podstawową/ gimnazjum oraz spełniają przesłanki warunkujące możliwości spełniania w tej formie obowiązku nauki.

Na kwalifikacyjny kurs zawodowy przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację i/lub orzeczenia lekarskie w zakresie kwalifikacji, dla której podstawa programowa przewiduje uzyskania konkretnych umiejętności i/lub orzeczenie psychologiczne.

Dla zawodu Jeździec przypisano poziom III Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej. Dla kwalifikacji cząstkowej wyodrębnionej w zawodzie: ROL.01. Jeździectwo i trening koni określono poziom 3 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 750 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodów jeździec i technik hodowca koni.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni może być prowadzony w formie:

- **dziennej** – nauka odbywa się przez 5 lub 6 dni w tygodniu (6,25 miesięcy: 6 godzin zajęć dziennie 5 dni w tygodniu lub 5,31 miesięcy: 6 godzin zajęć dziennie 6 dni w tygodniu)

- stacjonarnej (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) – nauka odbywa się 3 lub 4 dni w tygodniu (10,41 miesięcy: 6 godzin zajęć dziennie 3 dni w tygodniu lub 7,81 miesięcy: 6 godzin zajęć dziennie 4 dni w tygodniu)
- zaocznej (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) - nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie (minimum 65% z 750 godzin = 487,5 godzin).

Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni został opracowany do realizacji w formie:

- stacjonarnej (z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość) - zajęcia odbywają się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (10,41 miesięcy x 72 godz. (1 m-c) = 750 godz.)

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego (330 godz.) oraz praktycznego (420 godz.).

Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu ustala organizator kursu dostosowując go do potrzeb i możliwości uczestników KKZ.

Termin zakończenia kursu wynika z komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i musi się zakończyć na 6 tygodni przed terminem egzaminu zawodowego. Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy ma obowiązek zgłoszenia okręgowej komisji egzaminacyjnej informacji o rozpoczęciu kształcenia na danym KKZ w ciągu 14 dni od rozpoczęcia realizacji KKZ zgodnie z par. 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 652).

Kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym może być realizowany w formie stacjonarnej lub zaocznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (on-line). Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są zobowiązane zorganizować szkolenie dla uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Zajęcia praktyczne i laboratoryjne realizowane w ramach kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

1. dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
2. materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
3. bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;
4. bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Formy indywidualizacji pracy uczestników/słuchaczy powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika/słuchacza,

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika/słuchacza.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika/słuchacza w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika/słuchacza powinna być wykonana przez zespół nauczycieli i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego, rodziców) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem/słuchaczem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników/słuchaczy posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy/słuchacze uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik/słuchacz posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Wszystkie osoby prowadzące zajęcia na kursie mają obowiązek realizować tematykę (wiadomości, umiejętności i postawy – kompetencje) z obszarów kompetencji personalnych i społecznych, zgodnie z treściami podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.01. Jeździectwo i trening koni oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie jeździec, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji następujące jednostki efektów kształcenia:

ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

ROL.01.2. Podstawy jeździectwa

ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni

ROL.01.4. Nauka jeździectwa

ROL.01.5. Trening koni

ROL.01.6. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

ROL.01.7. Kompetencje personalne i społeczne

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni, mogą być osiągnięte kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

ROL.01.2. Podstawy jeździectwa

ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni

ROL.01.4. Nauka jeździectwa

ROL.01.5. Trening koni

ROL.01.6. Język obcy zawodowy

Uczestnik/słuchacz, który otrzyma zaświadczenie o ukończeniu wszystkich kursów umiejętności zawodowych (KUZ) może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację ROL.01. Jeździectwo i trening koni po zdaniu egzaminu zawodowego, części teoretycznej i części praktycznej. Uczestnik/słuchacz może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie jeździec po uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego. Dodatkowo uczestnik może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie technik hodowca koni po potwierdzeniu kwalifikacji: ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego.

Placówki prowadzące kursy chcąc zapewnić odpowiedni standard nauczania powinny nawiązać współpracę z pracodawcami i organizacjami pracodawców. Rodzaj i zakres współpracy zależy od indywidualnych umów i ustaleń pomiędzy stronami. Współpraca szkolnictwa zawodowego z przedstawicielami rynku pracy jest zjawiskiem pożądanym i korzystnym dla obu stron. Współpraca może przebiegać wielotorowo w zależności od możliwości i oczekiwań stron. Najczęściej taka współpraca może polegać na:

- współpracy (w tym finansowaniu) w zakresie organizowania szkoleń specjalistycznych np. szkolenie dotyczące nowoczesnych trendów w zakresie produkcji roślin ogrodniczych);
- realizowaniu części lub całości zajęć praktycznych;
- wspieraniu pracowni poprzez przekazywanie celowych lub rzeczowych darowizn;
- umożliwieniu udziału w konferencjach, targach czy konkursach;
- współpracy w zakresie dostosowania programu nauczania i koordynacji zajęć dodatkowych.

Powiązanie z zawodem/zawodami, w których występuje kwalifikacja ROL.01. Jeździectwo i trening koni

Kwalifikacja ROL.01. Jeździectwo i trening koni jest składową zawodu technik hodowca koni, dla którego stanowi drugą z kwalifikacji zawodowych.

Założenia programowe

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zadania wszystkich podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. Opracowany program kursu kwalifikacyjnego zawodowego ROL.01. Jeździectwo i trening koni pozwala na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego oraz nabycia wiedzy i umiejętności zawodowych zawartych w zadaniach zawodowych znajdujących się w PPKZ dla zawodu jeździec.

Opis branży

W Polsce branża rolno-hodowlana rozwija się obecnie dynamicznie na rynku pracy. Jeździectwo to sport, szczególnie obecnie uważany za najważniejszy element tzw. „przemysłu końskiego” – obejmującego zróżnicowane pola działalności zawodowej takie jak hodowla, różne sposoby użytkowania koni oraz działania gospodarcze i wytwórcze na rzecz hodowli i użytkowania koni. W związku z tym wykorzystanie koni w sporcie, turystyce i rekreacji to szansa dla rozwoju tych dziedzin na najbliższe lata, to również praca dla ludzi zajmujących się hodowlą i użytkowaniem koni. Rozwój jeździectwa narzuca konieczność posiadania przez ośrodki jeździeckie koni rekreacyjnych i sportowych przygotowanych na odpowiednim poziomie, a w związku z tym istnieje potrzeba kształcenia osób w tym zawodzie, których zadaniem będzie przygotowywanie koni. Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni mogą być czynnym zawodnikiem w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich. Rozwijający się sport jeździecki w Polsce i na świecie stwarza możliwość zatrudnienia absolwenta w zawodzie jeździec w charakterze asystenta zawodnika – luzak. Zwiększający się popyt na rekreację jeździecką daje możliwość pracy jako osoba ucząca jazdy konnej. Ponadto absolwenci kwalifikacyjnego kursu zawodowego mogą pełnić rolę asystenta instruktora/trenera oraz podjąć pracę w:

- ośrodkach hodowli i użytkowania koni, w tym stadninach koni, stad ogierów lub zakładów treningowych,
- ośrodkach rekreacji i turystyki konnej,
- indywidualnych gospodarstwach rolne specjalizujące się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni,
- związkach hodowców koni,
- instytucjach zajmujących się utrzymywaniem i użytkowaniem koni, takich jak tory wyścigów konnych, związki jeździeckie,
- wytwórniach pasz dla koni, sprzętu i powozów,
- przedsiębiorstwach transportu konnego.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego zawiera teoretyczne przedmioty zawodowe oraz przedmioty organizowane w formie zajęć praktycznych służące do kształcenia w zawodzie. Zakres merytoryczny programu nauczania obejmuje podstawę programową kształcenia w zawodzie, a także zawiera elementy materiału nauczania wykraczające poza wspomnianą podstawę programową, co pozwala uatrakcyjnić proces kształcenia i otworzyć się na dynamiczne zmiany, zachodzące w całej branży rolno-hodowlanej w kraju oraz innych państwach Unii Europejskiej. Prawidłowa realizacja procesu kształcenia w zawodzie jeździec wymaga prowadzenia części zajęć praktycznych w formie dydaktycznych wycieczek zawodowych oraz zajęć terenowych podczas których uczestnicy innowacyjne rozwiązania techniczne i organizacyjne stosowane w ośrodkach turystyki jeździeckiej. W kształceniu praktycznym zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z firmami i instytucjami wiodącymi w danym zawodzie. Praktyczna nauka zawodu może odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, centrach kształcenia zawodowego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także w ośrodkach turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstwach rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy dla kwalifikacji ROL.01. Jeździectwo i trening koni przygotowuje uczestników do wykonywania czynności związanych z chowem i użytkowaniem koni, przygotowywania koni do użytkowania sportowego, wyścigowego, rekreacyjnego i terapeutycznego, wykonywania czynności związanych z treningiem koni sportowych, wyścigowych, rekreacyjnych i terapeutycznych oraz obsługiwanie urządzeń związanych z użytkowaniem i treningiem koni.

Pracodawcy działający w branży jeździeckiej szukają zawsze osób, które będą umiały nawiązać porozumienie z końmi i odpowiednio o nie zadbać. Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników, którzy posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe. Istotne są także doświadczenie i praktyczne umiejętności. Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.01. Jeździectwo i trening koni został tak skonstruowany, aby w oparciu o podstawę programową i uwzględniając aktualny stan wiedzy o branży rolno-hodowlanej sprostać wymaganiom pracodawców oraz wyjść naprzeciw potrzebom rynku pracy w branży rolno-hodowlanej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie kwalifikacji ROL.01. ROL.01. Jeździectwo i trening koni wymaga więc wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycieli i instruktorów jazdy konnej, posiadających wieloletnie doświadczenie w nauczaniu jeździectwa oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę z dziedziny jazdy konnej dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Zalecane jest także doskonalenie i zdobywanie dodatkowych uprawnień na kursach, takich jak: kurs instruktora szkolenia podstawowego Polskiego Związku Jeździeckiego, kurs instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna, kurs konwojenta zwierząt, kurs zoofizjoterapeuty, kurs zoopsychologa / behawiorysty.

Sylwetka adresata kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Wymagania psychofizyczne:

W tym zawodzie niezbędne są zarówno kompetencje miękkie jak i odpowiednie cechy fizyczne związane z wytrzymałością na stres i szybkie tempo pracy. Wymagana jest wysoka sprawność fizyczna, zainteresowanie przyrodą i właściwy stosunek do zwierząt. Na sprawność motoryczną wpływają: zdolności kondycyjne (siła, szybkość, moc, wytrzymałość, gibkość) oraz koordynacyjne (dostosowanie ruchu, różnicowanie ruchu, zdolności: utrzymywania równowagi, szybkiej reakcji, orientacji, sprzężenia ruchów, rytmizacji). Wskazane są obowiązkowość jak również zdolności organizacyjne a także spostrzegawczość i opanowanie. Praca w tym zawodzie wymaga również wysokiej odporności emocjonalnej; pożądanymi cechami są wytrwałość, dokładność, cierpliwość oraz empatia i miłość do koni. Przydatna jest znajomość języka angielskiego oraz gotowość do nieustannego podnoszenia kwalifikacji, rozwoju zawodowego.

Przeciwwskazania do wykonywania zawodu:

- Choroby organiczne układu nerwowego ujawniające się w postaci trwałych postępujących niedowładów kończyn górnych i dolnych.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu jeźdźca mogą być choroby układu kostnego i zaburzenia równowagi.

Możliwości i szanse zatrudnienia:

Zatrudnienie jeździec może znaleźć w przedsiębiorstwach specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni; w przedsiębiorstwach agroturystycznych; w przedsiębiorstwach rolnych; mogą prowadzić indywidualne gospodarstwo rolne, a także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą.

Cele kierunkowe programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie ROL.01. Jeździectwo i trening koni:

- organizować stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
- przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii w turystyce i rolnictwie
- udzielać pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
- wykonywać czynności związane z chowem i użytkowaniem koni
- przygotowywać konie do użytkowania sportowego, wyścigowego, rekreacyjnego i terapeutycznego
- wykonywać czynności związane z treningiem koni sportowych, wyścigowych, rekreacyjnych i terapeutycznych
- obsługiwać urządzenia związane z użytkowaniem i treningiem koni
- posługiwać się słownictwem w języku obcym nowożytnym w zakresie realizacji czynności zawodowych
- stosować zasad etyki podczas wykonywania zadań zawodowych
- stosować metod komunikacji werbalnej i niewerbalnej
- stosować technik radzenia sobie z emocjami i stresem
- współpracować w zespole
- przestrzegać zasad kultury i etyki zawodowej
- planować wykonanie zadania
- wykazywać się kreatywnością i otwartością na zmiany
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem.

2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy												
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek) *	3	1) wymienia przepisy prawa określające wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	x									
		2) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń	x									
		3) opisuje wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie	x									

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		4) rozróżnia środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania w pomieszczeniach gospodarskich	x									
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew) *	2	1) wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	x									
		2) opisuje zadania i uprawnienia instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	x									
3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew) *	3	1) wymienia obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	x									
		2) omawia konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika oraz pracodawcę	x									

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		3) rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów	x									
		4) opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe	x									
4) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek) *	3	1) wymienia rodzaje czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy	x									
		2) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy	x	X		X						
		3) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń	x	x							X	
		4) charakteryzuje objawy chorób zawodowych	x	X		X						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek) *	5	1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: a) podczas obsługi koni b) podczas jazdy i pracy z końmi c) podczas załadunku i transportu koni d) podczas obsługi urządzeń wykorzystywanych w treningu koni	x									
		2) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy	x	X		X						
		3) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem	x								X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
6) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew) *	4	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni	X				x					
		2) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni	X								X	
		3) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni	x								X	
		4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni	x			X						
		5) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą	x									

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	2	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni	x	x			X					
		2) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas treningu koni	x								X	
		3) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni	x					X				
8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ew) *	8	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	x									
		2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego	x									
		3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku	x									
		4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej	x									

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		5) powiadamia odpowiednie służby	x									
		6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie	x									
		7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar	x									
		8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji	x									
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	30											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.2. Podstawy jeździectwa												
1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep) *	4	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa		x								
		2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa		x								
		3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania		X								

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	3	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich			X							
		2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich			X							
		3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo, np. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)			X							

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ew) *	10	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia		X	X							
		2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia		X	X							
		3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia		X	X							
		4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi		X	X							
4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ew) *	20	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej		X	X							
		2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej		X	X							
		3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej		X	X							
		4) rozpoznaje typy użytkowe koni		X	X							

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		5) określa różnice między typami użytkowymi koni		X	X							
		6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych		X	X							
		7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej		X	X							
5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ek) *	5	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni		X								
		2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych		X								
		3) wskazuje na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania		X								

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ek) *	3	1) opisuje cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy		X								
		2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną jeźdźcy a bezpieczeństwem pracy z koniem		X								
		3) wymienia metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy		X								
7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	10	1) opisuje strukturę biznesplanu			X							
		2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu			X							
		3) przygotowuje analizę finansową inwestycji			X							
		4) przygotowuje przykładowy biznesplan			X							

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	3	1) wskazuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych			X							
		2) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych			X							
9) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew) *	2	1) wymienia cele normalizacji krajowej		X	X							
		2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy		X	X							
		3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej		X	X							
		4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności		X	X							
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	60											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni												
1) ocenia przydatność koni do różnych form ich użytkowania (ew) *	20	1) rozpoznaje typy użytkowe koni				x						
		2) opisuje różnice między typami użytkowymi koni				x						
		3) rozróżnia chody koni				x						
		4) wymienia kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni				x						
		5) ocenia pokrój i ruch konia				x						
		6) wymienia cechy wpływające na wartość użytkową koni				x						
		7) dobiera formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch				x						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
2) postępuje z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie (ew) *	5	1) opisuje cechy konia wynikające z jego natury				x						
		2) wymienia rodzaje temperamentu koni				x						
		3) identyfikuje stan emocjonalny konia				x						
		4) wymienia problemy behawioralne występujące u koni oraz przyczyny ich powstawania				x						
		5) opisuje możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni				x						
		6) wymienia sposoby postępowania z końmi, u których wystąpiły problemy behawioralne				x						
		7) dobiera metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku				x						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
3) wykonuje zabiegi codziennej pielęgnacji koni (ek)	13	1) wymienia zabiegi pielęgnacji codziennej koni					X					
		2) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosów i kopyt					X					
		3) wymienia zasady higieny w stajni					X					
		4) wykonuje zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni					X					
		5) wypuszcza konie na wybieg lub pastwisko z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy					X					
4) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni (ek)	22	1) wymienia zasady korekcji i podkuwania kopyt					X					
		2) ocenia sposób wykonania korekcji i kucia kopyt					X					
		3) wykonuje podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszki rogowej kopyta					X					

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		4) wymienia preparaty do pielęgnacji kopyt					X					
		5) dobiera preparaty do pielęgnacji kopyt w zależności od potrzeb					X					
		6) stosuje preparaty do pielęgnacji kopyt					X					
		7) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosów, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie					X					
5) charakteryzuje zasady ochrony zdrowia koni (ew) *	20	1) wymienia szczepienia stosowane w ramach profilaktyki zdrowotnej koni				X						
		2) weryfikuje aktualność szczepień profilaktycznych koni				X						
		3) opisuje zasady odrobaczania koni				X						
		4) ocenia warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni				X						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		5) wymienia zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach				X						
		6) wymienia choroby koni zwalczane z urzędu				X						
		7) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej				X						
6) ocenia stan zdrowia koni (ek) *	20	1) dokonuje pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia)					X					
		2) opisuje prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy)				X						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		3) opisuje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych				X						
		4) rozpoznaje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych				X						
		5) opisuje przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśni ochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO)				X						
		6) opisuje postępowanie przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśni ochwat				X						
		7) rozpoznaje kulawiznę konia					X					

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
7) udziela pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni (ek)	20	1) opisuje wyposażenie apteczki stajennej					X					
		2) wskazuje najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł					X					
		3) wymienia sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł					X					
		4) wymienia metody poskramiania koni					X					
		5) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji					X					
		6) zakłada opatrunki koniom					X					

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
8) stosuje zasady żywienia oraz pojenia koni (ew) *	25	1) wymienia poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia				x						
		2) rozpoznaje poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia				x						
		3) wyjaśnia zasady żywienia i pojenia koni				x						
		4) opisuje pasze stosowane w żywieniu koni				x						
		5) opisuje znaczenie składników pokarmowych, składników mineralnych i witamin w żywieniu koni				x						
		6) wyjaśnia wpływ wody i elektrolitów na organizm konia				x						
		7) ocenia organoleptycznie jakość pasz				x						
		8) wyjaśnia zasady układania dawek pokarmowych dla koni				x						
		9) układa dawki pokarmowe dla różnych grup koni				x						

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		10) dobiera system żywienia do indywidualnych potrzeb konia				x						
		11) przygotowuje pasze					X					
		12) zadaje pasze					X					
9) wykonuje czynności związane z transportem koni (ew) *	20	1) wymienia typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni				x						
		2) wymienia dokumenty niezbędne do transportu koni				x						
		3) wymienia zasady dotyczące transportu koni				x						
		4) opisuje miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia				x						
		5) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu				x						
		6) przygotowuje konia do transportu					X					
		7) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni					X					

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		8) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni					X					
10) korzysta z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni (ew) *	15	1) wymienia metody identyfikacji koni				x						
		2) wymienia dokumenty związane z identyfikacją koni				x						
		3) odczytuje opis identyfikacyjny konia				x						
		4) wyszukuje potrzebne dane w dokumentacji				x						
		5) sporządza dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności				x						
		6) sporządza dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni				x						
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	180											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.4. Nauka jeździectwa												
1) stosuje terminologię z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej (ew) *	12	1) wymienia rodzaje dosiadu						x				
		2) opisuje rodzaje dosiadu						x				
		3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem						x				
		4) opisuje pomoce jeździeckie						x				
2) dobiera ubiór jeździecki (ew) *	15	1) opisuje ubiór jeździecki stosowany w różnych dyscyplinach jeździeckich						x				
		2) rozróżnia poszczególne elementy ubioru jeździeckiego w różnych dyscyplinach jeździeckich						x				
		3) dobiera wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy, np. kask, kamizelkę ochronną						x				

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
3) dobiera podstawowy sprzęt jeździecki (ew) *	20	1) wymienia elementy budowy rzędu jeździeckiego, np. siodło, ogłowie						X				
		2) rozróżnia rodzaje ogłowi						X				
		3) rozróżnia rodzaje kielzn						X				
		4) rozróżnia rodzaje siodel						X				
		5) dopasowuje ogłowie do konia							X			
		6) dopasowuje siodło do konia							X			
		7) dobiera rozmiar siodła i długość strzemion dla jeźdźca							X			
		8) ocenia prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźca							X			
		9) dobiera popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
4) dobiera wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe (ew) *	20	1) opisuje wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie							X			
		2) zakłada wyposażenie dodatkowe na konia							X			
		3) dopasowuje wyposażenie dodatkowe do konia							X			
		4) wymienia wodze pomocnicze						X				
		5) dopasowuje wodze pomocnicze do konia							X			
		6) opisuje budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych						X				
		7) opisuje zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego						X				
5) przygotowuje konia do jazdy (ek)	10	1) czyści konia przed jazdą							X			
		2) kielzna konia							X			
		3) siodła konia							X			
		4) reguluje sprzęt jeździecki							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
6) powoduje koniem (ek)	48	1) wsiada na konia							X			
		2) rozpręża konia							X			
		3) stosuje pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos							X			
		4) stosuje sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi							X			
		5) jeździ stępem, klusem, galopem							X			
		6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie							X			
		7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
7) wykonuje ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca (ek)	28	1) stosuje różne rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, pólśiad, wyścigowy i stiplowy)							X			
		2) wykonuje ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P							X			
		3) pokonuje cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L							X			
		4) opisuje wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźca wyścigowego							X			
		5) wykonuje ćwiczenia fizyczne bez konia poprawiające sprawność jeźdźca							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
8) powozi zaprzęgiem konnym (ek) *	27	1) rozróżnia typy uprzęży						X				
		2) rozróżnia poszczególne elementy uprzęży						X				
		3) zaprzęga konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego							X			
		4) powozi zaprzęgiem jedno- i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki powożeniowej Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)							X			
		5) wyprzęga konie z pojazdu							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
9) prezentuje konie na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych (ew)	20	1) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego							X			
		2) opisuje zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego							X			
		3) przeprowadza prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego							X			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
10) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni (ew) *	10	1) wymienia i stosuje zasady jazdy na terenie ujeżdżalni						X	X			
		2) wymienia i stosuje zasady jazdy w terenie						X	X			
		3) wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni						X	X			
		4) obsługuje konie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa							X			
		5) jeździ konno, zachowując zasady bezpieczeństwa							X			
		6) wymienia i stosuje zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego						X	X			
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	210											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.5. Trening koni												
1) przygotowuje miejsce treningu koni (ew) *	20	1) dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu								X	X	
		2) ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem									X	
		3) ustawia korytarz do skoków luzem									X	
		4) ustawia czworobok ujeżdżeniowy									X	
		5) wymienia rodzaje przeszkód								X	X	
		6) rozróżnia rodzaje przeszkód								X	X	
		7) ustawia parkur skokowy do celów treningowych									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
2) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek) *	40	1) wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania								x		
		2) opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania								x		
		3) prowadzi konia w rękę									X	
		4) przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży									X	
		5) wdraża konia do pracy na lonży									X	
		6) przeprowadza pierwsze dosiadananie konia									X	
		7) przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia									X	
		8) uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe									X	
		9) przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
3) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek) *	30	1) wyjaśnia cele stosowania lonżowania								X		
		2) wymienia elementy wyposażenia do lonżowania								X		
		3) wymienia zasady lonżowania konia								X		
		4) stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową									X	
		5) lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i ustawienia ciała									X	
		6) stosuje różne sposoby przypięcia lonży									X	
		7) wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża								X		
		8) stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		9) dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania									X	
4) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek) *	30	1) dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia								X		
		2) opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni								X		
		3) wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI)								X		
		4) opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania								X		
		5) przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego									X	
		6) opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia								X		
		7) ocenia kondycję konia									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
		8) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury									X	
		9) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności									X	
		10) wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western								X		
5) stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew) *	20	1) opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni								X		
		2) dobiera zabiegi odnowy biologicznej									X	
		3) wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności								X		
		4) wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
6) obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew) *	20	1) wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej								X		
		2) charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej								X		
		3) opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża								X		
		4) obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni									X	
		5) obsługuje urządzenia do zraszania podłoży									X	
		6) obsługuje solarium dla koni									X	
7) oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	20	1) wprowadza konia do urządzeń startowych									X	
		2) wprowadza konia do solarium i myjki									X	
		3) wprowadza konia do karuzeli i bieżni									X	
		4) podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii									X	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
8) charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew) *	30	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych								X		
		2) wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich								X		
		3) opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)								X		
		4) opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI								X		
		5) określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich								X		
		6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych								X		
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	210											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.6. Język obcy zawodowy												
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a. ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b. z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c. z dokumentacją związaną z danym zawodem d. z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek) *	10	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a. czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b. narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c. procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d. formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych świadczonych usług, w tym obsługi klienta										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka 3) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew) *	9	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu										x
		2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje										x
		3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu										x
		4) układa informacje w określonym porządku										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
4) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek) *	10	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi										x
		2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych										x
		3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko										x
		4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze										x
		5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
5) uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ek) *	15	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę										x
		2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia										x
		3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób										x
		4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi										x
		5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe										x
		6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
6) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew) *	8	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)										x
		2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym										x
		3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym										x
		4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
7) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew) *	8	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego										x
		2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe										x
		3) korzysta z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych										x
		4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy										x
		5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa										x
		6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne										x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	60											

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
ROL.01.7. Kompetencje personalne i społeczne												
1) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej		1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach					x					
		2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy	x									
2) planuje wykonanie zadania		1) szacuje czas i budżet zadania		x								
		2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji							x			
		3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie					x				x	
		4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań					x				x	
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje					x					
		2) ocenia różne opcje działania					x					
		3) wyjaśnia znaczenie zmiany					x					

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem	x									
		2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej	x									
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie							x			
		2) opisuje własne kompetencje										x
		3) wyznacza sobie cele rozwojowe							x			
		4) planuje własny rozwój zawodowy							x			
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej										x
		2) interpretuje mowę ciała w komunikacji										x
		3) stosuje aktywne metody słuchania										x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	Wstęp do jeździectwa	Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	Typy użytkowe koni	Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	Ubiór i sprzęt jeździecki	Czynności związane z nauką jeździectwa	Teoria treningu koni	Czynności związane z treningiem koni	Język obcy zawodowy w jeździectwie
7) współpracuje w zespole		1) dzieli się zadaniami					x					
		2) angażuje się w realizację przypisanych zadań					x					
		3) uwzględnia opinie innych					x					
		4) organizuje pracę zespołową					x					

* efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek)	3	1) wymienia przepisy prawa określające wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 2) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń 3) opisuje wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie 4) rozróżnia środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania w pomieszczeniach gospodarskich	Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	1 miesiąc
	2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	2	1) wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 2) opisuje zadania i uprawnienia instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska		
	3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	3	1) wymienia obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 2) omawia konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika oraz pracodawcę 3) rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów 4) opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	4) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	3	1) wymienia rodzaje czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy 2) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy 3) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń 4) charakteryzuje objawy chorób zawodowych		
	5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	5	1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: a. podczas obsługi koni b. podczas jazdy i pracy z końmi c. podczas załadunku i transportu koni d. podczas obsługi urządzeń wykorzystywanych w treningu koni 2) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy 3) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem		
	6) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	4	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni 2) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni 3) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni 4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni 5) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	2	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni 2) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas treningu koni 3) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni		
	8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ew)	8	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji		
	9) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej		1) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy		
	10) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem 2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.2. Podstawy jeździectwa	1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)	4	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania	Wstęp do jeździectwa Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	1 i 2 miesiąc
	2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	3	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo, np. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)		
	3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ew)	10	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia 2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia 3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia 4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ew)	20	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej 2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej 3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej 4) rozpoznaje typy użytkowe koni 5) określa różnice między typami użytkowymi koni 6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych 7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej		
	5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ek)	5	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni 2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych 3) wskazuje na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania		
	6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźca (ek)	3	1) opisuje cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy 2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną jeźdźcy a bezpieczeństwem pracy z koniem 3) wymienia metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	10	1) opisuje strukturę biznesplanu 2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu 3) przygotowuje analizę finansową inwestycji 4) przygotowuje przykładowy biznesplan		
	8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	3	1) wskazuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych 2) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych		
	9) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	2	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności		
	10) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	x	1) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy		
	11) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	x	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 2) opisuje własne kompetencje 3) wyznacza sobie cele rozwojowe 4) planuje własny rozwój zawodowy		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni	1) ocenia przydatność koni do różnych form ich użytkowania (ew)	20	1) rozpoznaje typy użytkowe koni 2) opisuje różnice między typami użytkowymi koni 3) rozróżnia chody koni 4) wymienia kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni 5) ocenia pokrój i ruch konia 6) wymienia cechy wpływające na wartość użytkową koni 7) dobiera formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch	Typy użytkowe koni Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	2, 3 i 4 miesiąc
	2) postępuje z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie (ew)	5	1) opisuje cechy konia wynikające z jego natury 2) wymienia rodzaje temperamentu koni 3) identyfikuje stan emocjonalny konia 4) wymienia problemy behawioralne występujące u koni oraz przyczyny ich powstawania 5) opisuje możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni 7) wymienia sposoby postępowania z końmi, u których wystąpiły problemy behawioralne 8) dobiera metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku		
	3) wykonuje zabiegi codziennej pielęgnacji koni (ek)	13	1) wymienia zabiegi pielęgnacji codziennej koni 2) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosów i kopyt 3) wymienia zasady higieny w stajni 4) wykonuje zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni 5) wypuszcza konie na wybieg lub pastwisko z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	4) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni (ek)	22	1) wymienia zasady korekcji i podkuwania kopyt 2) ocenia sposób wykonania korekcji i kucia kopyt 3) wykonuje podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszk rogowej kopyta 4) wymienia preparaty do pielęgnacji kopyt 5) dobiera preparaty do pielęgnacji kopyt w zależności od potrzeb 6) stosuje preparaty do pielęgnacji kopyt 7) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosów, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie		
	5) charakteryzuje zasady ochrony zdrowia koni (ew)	20	1) wymienia szczepienia stosowane w ramach profilaktyki zdrowotnej koni 2) weryfikuje aktualność szczepień profilaktycznych koni 3) opisuje zasady odrobaczania koni 4) ocenia warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni 5) wymienia zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach 6) wymienia choroby koni zwalczane z urzędu 7) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	6) ocenia stan zdrowia koni (ek)	20	1) dokonuje pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia) 2) opisuje prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy) 3) opisuje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych 4) rozpoznaje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych 5) opisuje przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśniochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO) 6) opisuje postępowanie przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśniochwat 7) rozpoznaje kulawiznę konia		
	7) udziela pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni (ek)	20	1) opisuje wyposażenie apteczki stajennej 2) wskazuje najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarat 3) wymienia sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, 4) odbicie kłębu, odparzenie, zatarat 5) wymienia metody poskramiania koni 6) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji 7) zakłada opatrunki koniom		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	8) stosuje zasady żywienia oraz pojenia koni (ew)	25	1) wymienia poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia 2) rozpoznaje poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia 3) wyjaśnia zasady żywienia i pojenia koni 4) opisuje pasze stosowane w żywieniu koni 5) opisuje znaczenie składników pokarmowych, składników mineralnych i witamin w żywieniu koni 6) wyjaśnia wpływ wody i elektrolitów na organizm konia 7) ocenia organoleptycznie jakość pasz 8) wyjaśnia zasady układania dawek pokarmowych dla koni 9) układa dawki pokarmowe dla różnych grup koni 10) dobiera system żywienia do indywidualnych potrzeb konia 11) przygotowuje pasze 12) zadaje pasze		
	9) wykonuje czynności związane z transportem koni (ew)	20	1) wymienia typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni 2) wymienia dokumenty niezbędne do transportu koni 3) wymienia zasady dotyczące transportu koni 4) opisuje miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia 5) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu 6) przygotowuje konia do transportu 7) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni 8) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	10) korzysta z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni (ew)	15	1) wymienia metody identyfikacji koni 2) wymienia dokumenty związane z identyfikacją koni 3) odczytuje opis identyfikacyjny konia 4) wyszukuje potrzebne dane w dokumentacji 5) sporządza dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności 6) sporządza dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni		
	11) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	x	1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach		
	12) planuje wykonanie zadania	x	1) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 2) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań		
	13) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	x	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje 2) ocenia różne opcje działania 3) wyjaśnia znaczenie zmiany		
	14) współpracuje w zespole		1) dzieli się zadaniami 2) angażuje się w realizację przypisanych zadań 3) uwzględnia opinie innych 4) organizuje pracę zespołową		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.4. Nauka jeździectwa	1) stosuje terminologię z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej (ew)	12	1) wymienia rodzaje dosiadu 2) opisuje rodzaje dosiadu 3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem 4) opisuje pomoce jeździeckie	Ubiór i sprzęt jeździecki Czynności związane z nauką jeździectwa	5, 6 i 7 miesiąc
	2) dobiera ubiór jeździecki (ew)	15	1) opisuje ubiór jeździecki stosowany w różnych dyscyplinach jeździeckich 2) dyscyplinach jeździeckich 3) rozróżnia poszczególne elementy ubioru 4) jeździeckiego w różnych dyscyplinach jeździeckich 5) dobiera wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy 6) oraz rodzajem wykonywanej pracy, np. kask, kamizelkę ochronną		
	3) dobiera podstawowy sprzęt jeździecki (ew)	20	1) wymienia elementy budowy rzędu jeździeckiego, np. siodło, ogłowie 2) rozróżnia rodzaje ogłowi 3) rozróżnia rodzaje kielzn 4) rozróżnia rodzaje siodel 5) dopasowuje ogłowie do konia 6) dopasowuje siodło do konia 7) dobiera rozmiar siodła i długość strzemion dla jeźdźcy 8) ocenia prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźcy 9) dobiera popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	4) dobiera wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe (ew)	20	1) opisuje wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie 2) zakłada wyposażenie dodatkowe na konia 3) dopasowuje wyposażenie dodatkowe do konia 4) wymienia wodze pomocnicze 5) dopasowuje wodze pomocnicze do konia 6) opisuje budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych 7) opisuje zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego		
	5) przygotowuje konia do jazdy (ek)	10	1) czyści konia przed jazdą 2) kielzna konia 3) siodła konia 4) reguluje sprzęt jeździecki		
	6) powoduje koniem (ek)	48	1) wsiada na konia 2) rozpręża konia 3) stosuje pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos 4) stosuje sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi 5) jeździ stępem, klusem, galopem 6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie 7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	7) wykonuje ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca (ek)	28	1) stosuje różne rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiplotowy) 2) wykonuje ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P 3) pokonuje cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L 4) opisuje wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźca wyścigowego 5) wykonuje ćwiczenia fizyczne bez konia poprawiające sprawność jeźdźca		
	8) powozi zaprzęgiem konnym (ek)	27	1) rozróżnia typy uprzęży 2) rozróżnia poszczególne elementy uprzęży 3) zaprzęga konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego 4) powozi zaprzęgiem jedno- i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki 5) powożenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 6) wyprzęga konie z pojazdu		
	9) prezentuje konie na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych (ew)	20	1) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, 2) przeglądu weterynaryjnego 3) opisuje zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego 4) przeprowadza prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	10) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni (ew)	10	1) wymienia i stosuje zasady jazdy na terenie ujeżdżalni 2) wymienia i stosuje zasady jazdy w terenie 3) wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni 4) obsługuje konie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa 5) jeździ konno, zachowując zasady bezpieczeństwa 6) wymienia i stosuje zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem 7) konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego 8) określa punkty krytyczne w produkcji zgodnie z poszczególnymi systemami zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności		
	11) planuje wykonanie zadania	x	1) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji		
	12) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	x	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 2) wyznacza sobie cele rozwojowe 3) planuje własny rozwój zawodowy		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.5. Trening koni	1) przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	20	1) dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu 2) ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem 3) ustawia korytarz do skoków luzem 4) ustawia czworobok ujeżdżeniowy 5) wymienia rodzaje przeszkód 6) rozróżnia rodzaje przeszkód 7) ustawia parkur skokowy do celów treningowych	Teoria treningu koni Czynności związane z treningiem koni	8, 9 i 10 miesiąc
	2) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	40	1) wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania 2) pierwszego dosiadanania i zaprzęgania 3) opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania 4) prowadzi konia w rękę 5) przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży 6) wdraża konia do pracy na lonży 7) przeprowadza pierwsze dosiadananie konia 8) przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia 9) uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe 10) przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego 11)		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	3) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	30	1) wyjaśnia cele stosowania lonżowania 2) wymienia elementy wyposażenia do lonżowania 3) wymienia zasady lonżowania konia 4) stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową 5) lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i u stawienia ciała 6) stosuje różne sposoby przypięcia lonży 7) wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża 8) stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża 9) dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania		
	4) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	30	1) dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia 2) opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni 3) wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) 4) opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania 5) przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego 6) opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia 7) ocenia kondycję konia		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
			8) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury 9) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności 10) wymienia różnice między metodami szkolenia 11) stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western		
	5) stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	20	1) opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni 2) dobiera zabiegi odnowy biologicznej 3) wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności 4) wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia		
	6) obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	20	1) wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej 2) charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej 3) opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża 4) obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni 5) obsługuje urządzenia do zraszania podłoża 6) obsługuje solarium dla koni		
	7) oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	20	1) wprowadza konia do urządzeń startowych 2) wprowadza konia do solarium i myjki 3) wprowadza konia do karuzeli i bieżni 4) podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	8) charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	30	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy 2) dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych 3) wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich 4) opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 5) opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI 6) określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich 7) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych		
	9) planuje wykonanie zadania	x	1) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 2) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
ROL.01.6. Język obcy zawodowy	1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: <ul style="list-style-type: none"> a. ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b. z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie z dokumentacją związaną z danym zawodem c. z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek) 	10	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> a. czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b. narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c. procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d. formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e. świadczonych usług, w tym obsługi klienta 	Język obcy zawodowy w jeździectwie	11 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a. rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b. rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)</p>	9	<p>1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu</p> <p>2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje</p> <p>3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu</p> <p>4) układa informacje w określonym porządku</p>		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych a. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)	10	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	<p>4) uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a. reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b. reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)</p>	15	<p>1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę</p> <p>2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia</p> <p>3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób</p> <p>4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p> <p>6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji</p>		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	8	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) 2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym 4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację		
	6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a. wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b. współdziała w grupie c. korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d. stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	8	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego 2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe 3) korzysta z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa 6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
	7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 2) opisuje własne kompetencje		
	8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) interpretuje mowę ciała w komunikacji 3) stosuje aktywne metody słuchania		

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	30		1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek)	1) wymienia przepisy prawa określające wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 2) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń 3) opisuje wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie 4) rozróżnia środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania w pomieszczeniach gospodarskich
			2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	1) wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 2) opisuje zadania i uprawnienia instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
			3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	1) wymienia obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy 2) omawia konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika oraz pracodawcę 3) rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów 4) opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe
			4) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) wymienia rodzaje czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy 2) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy 3) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń 4) charakteryzuje objawy chorób zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: <ul style="list-style-type: none"> a. podczas obsługi koni b. podczas jazdy i pracy z końmi c. podczas załadunku i transportu koni d. podczas obsługi urządzeń wykorzystywanych w treningu koni 2) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy 3) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem
			6) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni 2) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni 3) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni 4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni 5) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą
			7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni 2) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas treningu koni 3) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ew)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
			9) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	1) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
			10) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem 2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Wstęp do jeździectwa	30		1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek)	1) opisuje wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie
			2) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy 2) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń 3) charakteryzuje objawy chorób zawodowych
			3) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni
			5) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			6) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ew)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia elementy budowy topograficznej konia wskazuje poszczególne elementy budowy konia opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
			7) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ew)	<ol style="list-style-type: none"> opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej rozpoznaje typy użytkowe koni określa różnice między typami użytkowymi koni przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej
			8) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych wskazuje na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania
			9) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ek)	<ol style="list-style-type: none"> opisuje cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną jeźdźcy a bezpieczeństwem pracy z koniem wymienia metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa		30	1) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo, np. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)
			2) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ew)	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia 2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia 3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia 4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
			3) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ew)	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej 2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej 3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej 4) rozpoznaje typy użytkowe koni 5) określa różnice między typami użytkowymi koni 6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych 7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej
			4) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	1) opisuje strukturę biznesplanu 2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu 3) przygotowuje analizę finansową inwestycji 4) przygotowuje przykładowy biznesplan

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	1) wskazuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych 2) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych
			6) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
			7) planuje wykonanie zadania	1) szacuje czas i budżet zadania
Typy użytkowe koni	90		1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy 2) charakteryzuje objawy chorób zawodowych
			2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy
			3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	1) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			2) ocenia przydatność koni do różnych form ich użytkowania (ew)	1) rozpoznaje typy użytkowe koni 2) opisuje różnice między typami użytkowymi koni 3) rozróżnia chody koni 4) wymienia kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni 5) ocenia pokrój i ruch konia 6) wymienia cechy wpływające na wartość użytkową koni 7) dobiera formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch
			3) postępuje z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie (ew)	1) opisuje cechy konia wynikające z jego natury 2) wymienia rodzaje temperamentu koni 3) identyfikuje stan emocjonalny konia 4) wymienia problemy behawioralne występujące u koni oraz przyczyny ich powstawania 5) opisuje możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni 6) wymienia sposoby postępowania z końmi, u których wystąpiły problemy behawioralne 7) dobiera metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku
			4) charakteryzuje zasady ochrony zdrowia koni (ew)	1) wymienia szczepienia stosowane w ramach profilaktyki zdrowotnej koni 2) weryfikuje aktualność szczepień profilaktycznych koni 3) opisuje zasady odrobaczania koni 4) ocenia warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni 5) wymienia zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach 6) wymienia choroby koni zwalczane z urzędu 7) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) ocenia stan zdrowia koni (ek)	<ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy) 2) opisuje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych 3) rozpoznaje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych 4) opisuje przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśniochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO) 5) opisuje postępowanie przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśniochwat
			6) stosuje zasady żywienia oraz pojenia koni (ew)	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia 2) rozpoznaje poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia 3) wyjaśnia zasady żywienia i pojenia koni 4) opisuje pasze stosowane w żywieniu koni 5) opisuje znaczenie składników pokarmowych, składników mineralnych i witamin w żywieniu koni 6) wyjaśnia wpływ wody i elektrolitów na organizm konia 7) ocenia organoleptycznie jakość pasz 8) wyjaśnia zasady układania dawek pokarmowych dla koni 9) układa dawki pokarmowe dla różnych grup koni 10) dobiera system żywienia do indywidualnych potrzeb konia
			7) wykonuje czynności związane z transportem koni (ew)	<ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni 2) wymienia dokumenty niezbędne do transportu koni 3) wymienia zasady dotyczące transportu koni 4) opisuje miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia 5) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			8) korzysta z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni (ew)	1) wymienia metody identyfikacji koni 2) wymienia dokumenty związane z identyfikacją koni 3) odczytuje opis identyfikacyjny konia 4) wyszukuje potrzebne dane w dokumentacji 5) sporządza dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności 6) sporządza dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni
Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni		90	1) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni
			2) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas 2) obsługi i transportu koni
			3) wykonuje zabiegi codziennej pielęgnacji koni (ek)	1) wymienia zabiegi pielęgnacji codziennej koni 2) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosów i kopyt 3) wymienia zasady higieny w stajni 4) wykonuje zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni 5) wypuszcza konie na wybieg lub pastwisko z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			4) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni (ek)	1) wymienia zasady korekcji i podkuwania kopyt 2) ocenia sposób wykonania korekcji i kucia kopyt 3) wykonuje podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszek rogowej kopyta 4) wymienia preparaty do pielęgnacji kopyt 5) dobiera preparaty do pielęgnacji kopyt w zależności od potrzeb 6) stosuje preparaty do pielęgnacji kopyt 7) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosów, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie
			5) ocenia stan zdrowia koni (ek)	1) dokonuje pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia) 2) rozpoznaje kulawiznę konia
			6) udziela pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni (ek)	1) opisuje wyposażenie apteczki stajennej 2) wskazuje najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zratat 3) wymienia sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zratat 4) wymienia metody poskramiania koni 5) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji 6) zakłada opatrunki koniom
			7) stosuje zasady żywienia oraz pojenia koni (ew)	1) przygotowuje pasze 2) zadaje pasze
			8) wykonuje czynności związane z transportem koni (ew)	1) przygotowuje konia do transportu 2) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni 3) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni
			9) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej	1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			10) planuje wykonanie zadania	1) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 2) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
			11) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje 2) ocenia różne opcje działania 3) wyjaśnia znaczenie zmiany
			12) współpracuje w zespole	1) dzieli się zadaniami 2) angażuje się w realizację przypisanych zadań 3) uwzględnia opinie innych 4) organizuje pracę zespołową
Ubiór i sprzęt jeździecki	60		1) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni
			2) stosuje terminologię z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej (ew)	1) wymienia rodzaje dosiadu 2) opisuje rodzaje dosiadu 3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem 4) opisuje pomoce jeździeckie
			3) dobiera ubiór jeździecki (ew)	1) opisuje ubiór jeździecki stosowany w różnych dyscyplinach jeździeckich 2) rozróżnia poszczególne elementy ubioru jeździeckiego w różnych dyscyplinach jeździeckich 3) dobiera wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy, np. kask, kamizelkę ochronną
			4) dobiera podstawowy sprzęt jeździecki (ew)	1) wymienia elementy budowy rzędu jeździeckiego, np. siodło, ogłowie 2) rozróżnia rodzaje ogłowi 3) rozróżnia rodzaje kielzn 4) rozróżnia rodzaje siodła

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) dobiera wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe (ew)	1) wymienia wodze pomocnicze 2) opisuje budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych 3) opisuje zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego
			6) powozi zaprzęgiem konnym (ek)	1) rozróżnia typy uprzęży 2) rozróżnia poszczególne elementy uprzęży
			7) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni (ew)	1) wymienia i stosuje zasady jazdy na terenie 2) ujeżdżałni 3) wymienia i stosuje zasady jazdy w terenie 4) wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni 5) wymienia i stosuje zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego
Czynności związane z nauką jeździectwa		150	1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń
			2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem
			3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	1) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni 2) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas treningu koni
			5) dobiera podstawowy sprzęt jeździecki (ew)	1) dopasowuje ogłowie do konia 2) dopasowuje siodło do konia 3) dobiera rozmiar siodła i długość strzemion dla jeźdźcy 4) ocenia prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźcy 5) dobiera popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami
			6) dobiera wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe (ew)	1) opisuje wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie 2) zakłada wyposażenie dodatkowe na konia 3) dopasowuje wyposażenie dodatkowe do konia 4) dopasowuje wodze pomocnicze do konia
			7) przygotowuje konia do jazdy (ek)	1) czyści konia przed jazdą 2) kielzna konia 3) siodła konia 4) reguluje sprzęt jeździecki
			8) powoduje koniem (ek)	1) wsiada na konia 2) rozpręża konia 3) stosuje pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos 4) stosuje sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi 5) jeździ stępem, klusem, galopem 6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie 7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			9) wykonuje ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca (ek)	1) stosuje różne rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiplowy) 2) wykonuje ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P 3) pokonuje cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L 4) opisuje wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźcy wyścigowego 5) wykonuje ćwiczenia fizyczne bez konia poprawiające sprawność jeźdźcy
			10) powozi zaprzęgiem konnym (ek)	1) rozróżnia typy uprzęży 2) rozróżnia poszczególne elementy uprzęży 3) zaprzęga konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego 4) powozi zaprzęgiem jedno- i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki powożenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 5) wyprzęga konie z pojazdu
			11) prezentuje konie na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych (ew)	1) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, 2) przeglądu weterynaryjnego 3) opisuje zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego 4) przeprowadza prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego
			12) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni (ew)	1) wymienia i stosuje zasady jazdy na terenie ujeżdżalni 2) wymienia i stosuje zasady jazdy w terenie 3) wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni 4) obsługuje konie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa 5) jeździ konno, zachowując zasady bezpieczeństwa 6) wymienia i stosuje zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Teoria treningu koni	60		13) planuje wykonanie zadania	1) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji
			14) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie 2) wyznacza sobie cele rozwojowe 3) planuje własny rozwój zawodowy
			1) przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	1) dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu 2) wymienia rodzaje przeszkód 3) rozróżnia rodzaje przeszkód
			2) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	1) wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania 2) opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
			3) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	1) wyjaśnia cele stosowania lonżowania 2) wymienia elementy wyposażenia do lonżowania 3) wymienia zasady lonżowania konia 4) wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża
			4) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	1) dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia 2) opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni 3) wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) 4) opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania 5) opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia 6) ocenia kondycję konia 7) wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	1) opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni 2) wyjaśnia zastosowanie preparatów 3) farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności
			6) obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	1) wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej 2) charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej 3) opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża
			7) charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych 2) wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich 3) opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 4) opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI 5) określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich 6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Czynności związane z treningiem koni		150	1) przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	1) dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki 2) środowiskowe i rodzaj treningu 3) ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem 4) ustawia korytarz do skoków luzem 5) ustawia czworobok ujeżdżeniowy 6) wymienia rodzaje przeszkód 7) rozróżnia rodzaje przeszkód 8) ustawia parkur skokowy do celów treningowych
			2) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	1) prowadzi konia w rękę 2) przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży 3) wdraża konia do pracy na lonży 4) przeprowadza pierwsze dosiadananie konia 5) przyzwyczajają konia zaprzęgowego do ciągnięcia 6) uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe 7) przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
			3) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	1) stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową 2) lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i ustawienia ciała 3) stosuje różne sposoby przypięcia lonży 4) stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża 5) dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania
			4) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	1) przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego 2) ocenia kondycję konia 3) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury 4) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			5) stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	1) dobiera zabiegi odnowy biologicznej 2) wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia
			6) obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	1) obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni 2) obsługuje urządzenia do zraszania podłogi 3) obsługuje solarium dla koni
			7) oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	1) wprowadza konia do urządzeń startowych 2) wprowadza konia do solarium i myjki 3) wprowadza konia do karuzeli i bieżni 4) podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii
			8) planuje wykonanie zadania	1) realizuje zadania w wyznaczonym czasie 2) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Język obcy zawodowy w jeździectwie	30		<p>1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b. z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c. z dokumentacją związaną z danym zawodem d. z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek) 	<p>1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b. narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c. procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d. formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e. świadczonych usług, w tym obsługi klienta

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a. rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b. rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)</p>	<p>1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu</p> <p>2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje</p> <p>3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu</p> <p>4) układa informacje w określonym porządku</p>

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			<p>3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych</p> <p>a. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)</p>	<p>1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych</p> <p>3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko</p> <p>4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze</p> <p>5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji</p>

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			<p>4) uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a. reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b. reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)</p>	<p>1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę</p> <p>2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia</p> <p>3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób</p> <p>4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p> <p>6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji</p>

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			<p>5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)</p>	<p>1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</p> <p>2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym</p> <p>3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym</p> <p>4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację</p>
			<p>6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:</p> <p>a. wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym</p> <p>b. współdziała w grupie</p> <p>c. korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym</p> <p>d. stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)</p>	<p>1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego</p> <p>2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe</p> <p>3) korzysta z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych</p> <p>4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy</p> <p>5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa</p> <p>6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne</p>

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami - ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) opisuje własne kompetencje
			8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) interpretuje mowę ciała w komunikacji 3) stosuje aktywne metody słuchania
Razem godzin:	330	420		
Suma:	750			

2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Tabela 4. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie	30	Kształcenie teoretyczne
Wstęp do jeździectwa	30	Kształcenie teoretyczne
Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa	30	Kształcenie praktyczne
Typy użytkowe koni	90	Kształcenie teoretyczne
Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni	90	Kształcenie praktyczne
Ubiór i sprzęt jeździecki	60	Kształcenie teoretyczne
Czynności związane z nauką jeździectwa	150	Kształcenie praktyczne
Teoria treningu koni	60	Kształcenie teoretyczne
Czynności związane z treningiem koni	150	Kształcenie praktyczne
Język obcy zawodowy w jeździectwie	60	Kształcenie teoretyczne
Łączna liczba godzin zajęć	750	
Planowany termin egzaminu- zgodnie z harmonogramem ogłoszonym przez Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej		
Termin zakończenia kursu wynika z komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i musi zakończyć się nie później niż na 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego		
Kształcenie przedmiotów teoretycznych może odbywać się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.		
W programie KKZ ROL.01. Jeździectwo i trening koni nie przewidziano praktyk zawodowych. Propozycja przydziału godzin na praktyki zawodowe dla drugiej kwalifikacji wchodzącej w skład zawodu technik hodowca koni: - praktyki zawodowe należy zrealizować na KKZ ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni w wymiarze 140 godz.		

3. Cele kształcenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie ROL.01. Jeździectwo i trening koni:

- przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz wymagań ergonomii w turystyce i rolnictwie
- udzielania pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
- wykonywania czynności związanych z chowem i użytkowaniem koni
- przygotowywania koni do użytkowania sportowego, wyścigowego, rekreacyjnego i terapeutycznego
- wykonywania czynności związanych z treningiem koni sportowych, wyścigowych, rekreacyjnych i terapeutycznych
- obsługiwanie urządzeń związanych z użytkowaniem i treningiem koni
- posługiwanie się słownictwem w języku obcym nowożytnym w zakresie realizacji czynności zawodowych
- uczestniczenia w rozmowie prowadzonej w języku obcym nowożytnym w sytuacjach dotyczących czynności zawodowych
- współpracy w zespole
- przestrzegać zasad kultury i etyki zawodowej
- planować wykonanie zadania
- wykazywać się kreatywnością i otwartością na zmiany
- stosować techniki radzenia sobie ze stresem.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Bezpieczeństwo i higiena pracy w jeździectwie

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- rozróżnianie pojęć związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią
- rozróżnianie zadań i uprawnień instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
- rozróżnianie praw i obowiązków pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
- określanie skutków oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka
- organizacja stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa
- przewidywanie zagrożeń dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
- stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych
- udzielanie pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- wymieniać przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii w zakresie organizacji stanowiska pracy
- wymieniać podstawowe zasady ergonomii
- opisywać zadania i uprawnienia instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
- omawiania konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika oraz pracodawcę
- organizować stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska
- opisywać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia i życia związanym z pracą
- rozróżniać środki ochrony indywidualnej i zbiorowej stosowane podczas wykonywania zadań zawodowych

- opisywać podstawowe symptomy wskazujące na stan nagłego zagrożenia zdrowotnego
- pokazać udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
- wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Podstawowe pojęcia związane z BHP	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać pojęcia związane z BHP, ochroną przeciwpożarową oraz ochroną środowiska - wymieniać przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w zakresie organizacji stanowiska pracy - rozróżniać środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania w pomieszczeniach gospodarskich - określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń - opisywać wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie - stosować przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska w zakresie organizacji stanowiska pracy
2. Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać podstawowe zasady ergonomii oraz przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w zakresie organizacji stanowiska pracy - wymieniać zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: - podczas obsługi koni, podczas jazdy i pracy z końmi, podczas załadunku i transportu koni, podczas obsługi urządzeń wykorzystywanych w treningu koni - utrzymywać ład i porządek na stanowisku pracy podczas wykonywania zadań zawodowych - opisywać zasady bezpiecznego miejsca pracy - stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem - planować czynności zawodowe na stanowisku pracy zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska - wskazywać zagrożenia wynikające z nieprzestrzegania zasad ergonomii oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska - zaproponować modyfikację miejsca pracy celem zwiększenia ergonomii i bezpieczeństwa - zorganizować stanowisko pracy pod kątem ochrony środowiska

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
3. Zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	2	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska - opisywać zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
4. Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - wymieniać prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - rozróżniać rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów - określać szczegółowe obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - charakteryzować konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - opisywać znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe
5. Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska	4	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni - wymieniać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni - wymieniać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą koni - wymieniać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą - wymieniać reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - opisywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni - opisywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni - opisywać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą - stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
6. Skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy - rozpoznawać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy - wymieniać pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem - wymieniać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej - opisywać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń - charakteryzować objawy chorób zawodowych - stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem - opisywać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
7. Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej	2	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni - rozróżniać środki ochrony indywidualnej i zbiorowej stosowane podczas treningu koni - wymieniać środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni - stosować środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni - stosować środki ochrony indywidualnej i zbiorowej stosowane podczas treningu koni - stosować środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni
8. Ocena sytuacji poszkodowanego	2	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać podstawowe symptomy wskazujące na stan nagłego zagrożenia zdrowotnego - oceniać sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego
9. Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	4	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczać siebie i poszkodowanego - zabezpieczać miejsce wypadku - układać poszkodowanego w pozycji bezpiecznej - powiadamiać odpowiednie służby - opisywać udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego - demonstrować udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie - demonstrować udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar
10. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	2	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać czynności związane z RKO - opisywać poszczególne czynności związane z RKO - opisywać pełną procedurę RKO - zademonstrować przeprowadzenie resuscytacji krążeniowo-oddechowej na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
11. Zasady kultury i etyki zawodowej		<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy - stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
12. Techniki radzenia sobie ze stresem		<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem - wymieniać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej - stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem - opisywać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej
13. Aktualizowanie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych		<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - opisywać własne kompetencje
Razem	30	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- wycieczki oraz udział w prelekcjach i spotkaniach z przedstawicielami branży jeździectwa
- praktyczne (pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktą, ćwiczenia przedmiotowe, metoda projektów, metoda zajęć praktycznych)
- metody podające (opis, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, seminarium, dyskusję dydaktyczną (techniki realizacji dyskusji: okrągły stół, wielokrotna, panelowa, metaplan, burza mózgów lub giełda pomysłów)
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, gry dydaktyczne, metoda badawcza)
- strategia problemowa - uczący się rozwiązuje problem w sytuacji wystąpienia braku niezbędnej wiedzy. Uczestnik staje przed zadaniem (indywidualnym lub grupowym) opracowania zadania. Rozwiązanie problemu przez uczestników szkolenia powinno przebiegać według następującej kolejności:
  1. Tworzenie/stworzenie sytuacji problemowej.
  2. Propozycje rozwiązania (stawianie hipotez).
  3. Sprawdzenie rozwiązania (weryfikacja hipotez).

Wskazane byłoby, aby prowadzący szkolenie bhp miał w swoim warsztacie pracy przykłady takich sytuacji z praktyki, np. wypadkoznawstwo, które może poddać analizie przez uczestników szkolenia. Warto wówczas zastosować metodę przypadków (pojedyncze zdarzenie), metodę sytuacyjną (ciąg zdarzeń, złożona sytuacja).

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);

- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- wyposażenie do nauki udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej: podstawowy sprzęt (np. defibrylator AED), apteczka pierwszej pomocy, fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej, wyroby medyczne do bandażowania, zakładania opatrunków, okładów, tamowania krwawień, unieruchamiania kończyn, środki do dezynfekcji ran, przyrządy do pomiaru temperatury i aparat do pomiaru ciśnienia, apteczkę pierwszej pomocy.

Materiały dydaktyczne:

- aplikacje internetowe,
- opracowania pisemne, np. scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- biblioteczka zawodowa wyposażona w czasopisma branżowe, regulaminy, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, instruktaż ogólny szkolenia BHP, Polskie Normy dotyczące ergonomii i ochrony środowiska, zestaw aktów prawa dotyczących działalności rolno-hodowlanej, instruktaże stanowiskowe, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne dotyczące pierwszej pomocy, środków ochrony indywidualnej i zbiorowej, zagrożeń dla zdrowia, występujących w pracy, zagrożeń pożarowych oraz typowego sprzętu gaśniczego,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Podmiot realizujący kwalifikacyjny kurs zawodowy zapewnia pomieszczenie dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie uczestnika do wykonywania zadań zawodowych. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na indywidualizowanie pracy w zależności od ich możliwości i potrzeb oraz realizowanymi celami kształcenia. Zajęcia powinny być prowadzone w grupie nieprzekraczającej kilkunastu osób z wykorzystaniem pracy indywidualnej i grupowej uczących się (np. w zespołach do 3 osób).

Kształcenie powinno odbywać się w pracowni wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, projektor multimedialny, ekran, drukarkę ze skanerem,
- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika) z dostępem do Internetu,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego,

czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny umiejętności posługiwania się terminologią dotyczącą bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii,
- oceny umiejętności organizowania stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska,
- oceny umiejętności rozróżniania zagrożeń życia i zdrowia,
- oceny umiejętności udzielania pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- oceny umiejętności określania praw i obowiązków pracodawcy i pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- oceny umiejętności stosowania środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne, testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru), testy otwarte (z luką), testy ustne. Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w zakresie umiejętności praktycznych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych, formy przedstawienia. Ważne kryteria oceny efektów kształcenia

to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Należy stosować metody pozwalające na analizę obowiązujących przepisów prawnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, np. metoda przypadków powinna znaleźć zastosowanie przy kontroli nabytych przez uczestnika umiejętności.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Wstęp do jeździectwa

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- charakteryzowanie zakresu usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa
- posługiwanie się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni
- charakteryzowanie cech osobniczych różnych ras i typów użytkowych koni
- charakteryzowanie systemów utrzymania koni
- charakteryzowanie sprawności psychofizycznej jeźdźca.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- opisywać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania
- charakteryzować zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
- opisywać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej
- opisywać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej
- rozpoznawać typy użytkowe koni
- wskazywać na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania
- wymieniać metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy
- przygotowywać analizę finansową inwestycji.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa	4	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa - wymieniać usługi oferowane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa - wyszukiwać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa - opisywać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania
2. Anatomia i biomechanika koni	8	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy budowy topograficznej konia - wskazywać poszczególne elementy budowy konia - opisywać budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia - opisywać zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
3. Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać typy użytkowe koni - wymieniać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać różnice między typami użytkowymi koni - opisywać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - rozpoznawać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - opisywać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej - określać różnice między typami użytkowymi koni - przyporządkowywać rasy koni do poszczególnych typów użytkowych
4. Systemy utrzymania koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni - wymieniać optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych - wymieniać sposoby użytkowania koni - opisywać cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni - określać optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych - wskazywać na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania - opisać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń - stosować środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
5. Sprawność psychofizyczna jeźdźca	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy - wymieniać cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy - opisywać cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy - wskazywać zależność między sprawnością psychofizyczną jeźdźcy a bezpieczeństwem pracy z koniem
Razem	30	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości i umiejętności słuchacza/uczestnika ukształtowane przez każdego słuchacza/uczestnika na drodze nieformalnej.

Kompetencje słuchacza/uczestnika w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnozujący. Analiza wyników testu pozwoli nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza/uczestnika w proces kształcenia. Dla przedmiotu o charakterze teoretycznym, zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia (anatomia koni, systemy utrzymania koni, rasy i typy użytkowe koni)

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej,
- szkielet lub model konia, projekt stajni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające obiekty stajenne i ich wyposażenie,
- przykładowa analiza finansowa inwestycji i biznesplan,
- normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas wykonywania zadań zawodowych.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- -problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające

samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie,

że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz/uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcie kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy/uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza/uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza/uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza/uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza/uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza/uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem/uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza/uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Praktyczne zastosowanie podstaw jeździectwa

4.3.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa
- posługiwanie się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni
- charakteryzowanie cech osobniczych różnych ras i typów użytkowych koni
- sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
- stosowanie programów komputerowych wspomagających wykonywanie zadań zawodowych
- rozpoznawanie norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.3.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- przygotowywać wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
- wskazywać poszczególne elementy budowy konia
- rozpoznawać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej
- przyporządkowywać rasy koni do poszczególnych typów użytkowych
- rozpoznawać typy użytkowe koni
- przygotowywać analizę finansową inwestycji
- przygotowywać przykładowy biznesplan
- sporządzać niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych
- korzystać ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
- rozróżniać oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej.

4.3.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Korzystanie ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać instytucje wspierające rolnictwo, np. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), <i>Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)</i> - wymieniać zasady przygotowywania wniosków w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich - opisywać możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich - przygotowywać wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich - korzystać z programów komputerowych umożliwiających sporządzanie wniosków w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
2. Anatomia i biomechanika koni	2	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy budowy topograficznej konia - wskazywać poszczególne elementy budowy konia - opisywać budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia - opisywać zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
3. Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać typy użytkowe koni - wymieniać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej - wymieniać różnice między typami użytkowymi koni - opisywać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - rozpoznawać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej - opisywać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej - określać różnice między typami użytkowymi koni - przyporządkowywać rasy koni do poszczególnych typów użytkowych

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy składające się na strukturę biznesplanu - wymieniać zasady opracowywania biznesplanu - wymieniać zasady opracowywania analizy finansowej - opisywać strukturę biznesplanu - określać założenia niezbędne do opracowania biznesplanu - przygotowywać analizę finansową inwestycji - przygotowywać przykładowy biznesplan - szacuje czas i budżet zadania
5. Korzystanie z programów komputerowych	3	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych - sporządzać niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych
6. Normy i procedury oceny zgodności	2	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać cele normalizacji krajowej - rozróżniać oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej - wskazywać źródła informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności - wyjaśniać, czym jest norma i wymieniać cechy normy - opisywać cele normalizacji krajowej - korzystać ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
Razem	30	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.3.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- praktyczne (pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, ćwiczenia, metoda projektów, metoda przewodniego tekstu, metoda zajęć praktycznych)
- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną
- studium przypadku
- praca w parach i grupach
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowisko komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- szkielet lub model konia, projekt stajni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające obiekty stajenne i ich wyposażenie,
- przykładowa analiza finansowa inwestycji i biznesplan,

- normy i procedury oceny zgodności stosowane podczas wykonywania zadań zawodowych.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel powinien dodatkowo posiadać kompetencje do wykorzystywania nowoczesnych technologii w nauczaniu przedmiotu, szczególnie podczas sporządzania niezbędnej dokumentacji z użyciem programów komputerowych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej.

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami turystyki jeździeckiej i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwiać samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do ośrodków zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży jeździeckiej do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód. W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: wyposażenie pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdasz.

4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu: norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych, usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, zasad korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich, anatomii i biomechaniki koni, cech osobniczych różnych ras i typów użytkowych koni, systemów utrzymania koni, sprawności psychofizycznej jeźdźcy, sporządzania biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie oraz stosowania programów komputerowych, wspomagających m.in. sporządzania niezbędnej dokumentacji.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Typy użytkowe koni

4.4.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- dokonywanie oceny przydatności koni do różnych form ich użytkowania
- postępowanie z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie
- dokonywanie charakterystyki zasad ochrony zdrowia koni
- stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
- korzystanie z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni.

4.4.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- opisywać różnice między typami użytkowymi koni
- dobierać formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch
- opisywać możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni
- dobierać metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku
- oceniać warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni
- rozpoznawać nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych
- dobierać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji
- układać dawki pokarmowe dla różnych grup koni
- sporządzać dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności
- sporządzać dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni.

4.4.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania	20	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać różnice między typami użytkowymi koni rozpoznawać typy użytkowe koni - rozróżniać chody koni - wymieniać kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni - wymieniać cechy wpływające na wartość użytkową koni - opisywać różnice między typami użytkowymi koni - opisywać kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni - oceniać pokrój i ruch konia - opisywać cechy wpływające na wartość użytkową koni - dobierać formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch
2. Postępowanie z końmi	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać cechy konia wynikające z jego natury - wymieniać rodzaje temperamentu koni - wymieniać problemy behawioralne występujące u koni - wymieniać przyczyny powstawania problemów behawioralnych występujących u koni - wymieniać sposoby postępowania z końmi, u których wystąpiły problemy behawioralne - opisywać cechy konia wynikające z jego natury - identyfikować stan emocjonalny konia - opisywać problemy behawioralne występujące u koni - opisywać przyczyny powstawania problemów behawioralnych występujących u koni - opisywać możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni - dobierać metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
3. Zasady ochrony zdrowia koni	20	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać szczepienia stosowane w ramach profilaktyki zdrowotnej koni - wymieniać zasady odrobaczania koni - wymieniać zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach - wymieniać choroby koni zwalczane z urzędu - wymieniać etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej - charakteryzować objawy chorób zawodowych - weryfikować aktualność szczepień profilaktycznych koni - opisywać zasady odrobaczania koni - oceniać warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni - opisywać choroby koni zwalczane z urzędu - opisywać zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach - charakteryzować etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej
4. Ocena stanu zdrowia koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych - dokonywać pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia) - rozpoznawać kulawiznę konia - wymieniać nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych - wymieniać przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśniochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO) - wymieniać zasady postępowania przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśniochwat - opisywać prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy) - opisywać nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych - rozpoznawać nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych - opisywać przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśniochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO) - opisywać postępowanie przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśniochwat

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
5. Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia - rozpoznawać poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia - wymieniać zasady żywienia i pojenia koni - wymieniać pasze stosowane w żywieniu koni - wymieniać składniki pokarmowe, składniki mineralne i witaminy w żywieniu koni - określać sposoby oceniania organoleptycznie jakości pasz - wymieniać zasady układania dawek pokarmowych dla koni - wymieniać systemy żywienia koni - wymieniać zasady przygotowania i zadawania pasz - wyjaśniać zasady żywienia i pojenia koni - opisywać pasze stosowane w żywieniu koni - opisywać znaczenie składników pokarmowych, składników mineralnych i witamin w żywieniu koni - wyjaśniać wpływ wody i elektrolitów na organizm konia - oceniać organoleptycznie jakość pasz - wyjaśniać zasady układania dawek pokarmowych dla koni - układać dawki pokarmowe dla różnych grup koni - dobierać system żywienia do indywidualnych potrzeb konia - przygotowywać pasze - zadawać pasze
6. Transport koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni - wymieniać dokumenty niezbędne do transportu koni - wymieniać zasady dotyczące transportu koni - wymieniać miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia - wymieniać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu - rozpoznawać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy - wymieniać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni - opisywać miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia - opisywać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu - przygotowywać konia do transportu - wykonywać czynności związane z załadunkiem koni - wykonywać czynności związane z rozładunkiem koni - sporządzać dokumenty niezbędne do transportu koni

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
7. Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać zasady bezpiecznego miejsca pracy - wymieniać metody identyfikacji koni - wymieniać dokumenty związane z identyfikacją koni - wymieniać dokumenty związane z użytkowaniem koni - odczytywać opis identyfikacyjny konia - wyszukiwać potrzebne dane w dokumentacji - sporządzać dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności - sporządzać dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni - sporządzać dokumenty związane z identyfikacją koni - sporządzać dokumenty związane z użytkowaniem koni - sporządzać opis identyfikacyjny konia
Razem	90	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.4.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- praktyczne (pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, ćwiczenia, metoda projektów, metoda przewodniego tekstu, metoda zajęć praktycznych)
- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną

- studium przypadku
- praca w parach i grupach
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- karty pracy dla uczestników, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,

- czasopisma i publikacje branżowe,
- zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności rolno-hodowlanej,
- dokumentacja dotycząca identyfikacji i użytkowania koni oraz transportu koni, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, przykład pastwiska kwaterowego dla koni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni,
- normy żywienia koni,
- programy do układania dawek pokarmowych dla koni,
- próbki pasz i komponentów paszowych,
- przyrządy do pomiarów zoometrycznych,
- rodzaje podkówek w formie tablicy dydaktycznej,
- apteczka stajenna,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające obiekty stajenne i ich wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni, typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno-hodowlanej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.4.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły i systematyczny. Na każdych zajęciach słuchacz/uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy/uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza/uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza/uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumaryczne sprawdzanie osiągnięć słuchacza/uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny, powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza/uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza/uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów oraz opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem/uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza/uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu: zasad ochrony zdrowia koni, zasad żywienia oraz pojenia koni, dokonywania oceny stanu zdrowia koni oraz przydatności koni do różnych form ich użytkowania, postępowania z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie, wykonywania zabiegów codziennej i okresowej pielęgnacji koni, udzielania pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni, wykonywania czynności związanych z transportem koni, korzystania z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.5. Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z chowem i użytkowaniem koni

4.5.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- dokonywanie oceny przydatności koni do różnych form ich użytkowania
- postępowanie z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie
- wykonywanie zabiegów codziennej pielęgnacji koni
- wykonywanie okresowych zabiegów pielęgnacyjnych koni
- dokonywanie charakterystyki zasad ochrony zdrowia koni
- dokonywanie oceny stanu zdrowia koni
- udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
- stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
- wykonywanie czynności związanych z transportem koni
- korzystanie z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni.

4.5.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- wykonywać zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosia i kopyt
- wykonywać zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni
- wykonywać podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszki rogowej kopyta
- wykonywać okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosia, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie
- rozpoznawać nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych
- dobierać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji
- zakładać opatrunki koniom

- przygotowywać i zadawać pasze
- wykonywać czynności związane przygotowaniem konia do transportu, z załadunkiem i rozładunkiem koni.

4.5.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Zabiegi codziennej pielęgnacji koni	13	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi pielęgnacji codziennej koni - wymieniać zasady higieny w stajni - wymieniać zasady bezpieczeństwa i higieny pracy związane z wypuszczaniem koni na wybieg lub pastwisko - wykonywać zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosia i kopyt - wykonywać zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni - wypuszczać konie na wybieg lub pastwisko z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy - stosować środki ochrony indywidualnej podczas obsługi - opisywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni
2. Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni	22	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady korekcji i podkuwania kopyt - wymieniać preparaty do pielęgnacji kopyt - wymieniać wykonywać podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszki rogowej kopyta - wymieniać okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosia - wymieniać zasady oceniania wykonania korekcji i kucia kopy - oceniać sposób wykonania korekcji i kucia kopyt - wykonywać podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszki rogowej kopyta - dobierać preparaty do pielęgnacji kopyt w zależności od potrzeb - stosować preparaty do pielęgnacji kopyt - wykonywać okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosia, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie
3. Ocena stanu zdrowia koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - dokonywać pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia) - rozpoznawać kulawiznę konia - reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje - oceniać różne opcje działania - wyjaśnić znaczenie zmiany

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni	20	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać wyposażenie apteczki stajennej - wymieniać najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni - wymieniać sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł - wymieniać metody poskramiania koni - wskazywać najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł - opisywać sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł - dobierać metodę poskramiania konia do określonej sytuacji - zakładać opatrunki koniom
5. Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań - przygotowywać pasze - zadawać pasze
6. Transport koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach - dzielić się zadaniami - angażować się w realizację przypisanych zadań - uwzględniać opinie innych - przygotowywać konia do transportu - wykonywać czynności związane z załadunkiem koni - wykonywać czynności związane z rozładunkiem koni - sporządzać dokumenty niezbędne do transportu koni - organizować pracę zespołową - stosować środki ochrony indywidualnej podczas - obsługi i transportu koni
Razem	90	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.5.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- praktyczne (pokaz z objaśnieniem, pokaz z instruktażem, ćwiczenia, metoda projektów, metoda przewodniego tekstu, metoda zajęć praktycznych)
- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną
- studium przypadku
- praca w parach i grupach
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej.

Większość zajęć powinna się odbywać w formie ćwiczeń na terenie ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne,

- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Materiały dydaktyczne:

- scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności rolno-hodowlanej,
- dokumentacja dotycząca identyfikacji i użytkowania koni oraz transportu koni, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przepisy prawa i regulaminy dotyczące transportu zwierząt i ruchu drogowego, przepisy dotyczące zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, przykład pastwiska kwaterowego dla koni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni, normy żywienia koni,
- próbki pasz i komponentów paszowych,
- przyrządy do pomiarów zoometrycznych,
- rodzaje podków w formie tablicy dydaktycznej,
- apteczka stajenna,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające obiekty stajenne i ich wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni, typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na indywidualizowanie pracy w zależności od ich możliwości i potrzeb oraz realizowanymi celami kształcenia. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Kształcenie powinno odbywać się w pracowni jeździectwa i treningu koni wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z drukarką, z dostępem do Internetu
- projektor multimedialny i ekran projekcyjny lub telewizor lub tablicę interaktywną, tablicę szkolną lub flipchart.

Podmiot kształcący zapewnia dostęp do:

- stajni z wyposażeniem: indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,

- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny),
- wybiegi dla koni lub pastwisko, myjkę dla koni, solarium dla koni,
- przyczepa do transportu koni,
- paszporty koni,
- kantary i uwiązki,
- sprzęt do prac stajennych- widły, taczka, itd.
- magazyny pasz treściwych i objętościowych.

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami turystyki jeździeckiej i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni i wyposażone w stajnie, paszarnie, wozownie, wybiegi dla koni. Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwia samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do ośrodków zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży rolno-hodowlanej do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód. W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: przyjęciu absolwentów na staże zawodowe, wyposażenie pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, narzędzi cyfrowych, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. Kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.5.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,

- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu: zasad ochrony zdrowia koni, zasad żywienia oraz pojenia koni, dokonywania oceny stanu zdrowia koni oraz przydatności koni do różnych form ich użytkowania, postępowania z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie, wykonywania zabiegów codziennej i okresowej pielęgnacji koni, udzielania pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni, wykonywania czynności związanych z transportem koni, korzystania z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

4.6. Program nauczania dla przedmiotu: Ubiór i sprzęt jeździecki

4.6.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- stosowanie pojęć z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej
- dobieranie ubioru jeździeckiego
- dobieranie podstawowego sprzętu jeździeckiego
- dobieranie wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego.

4.6.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- opisywać rodzaje dosiada
- opisywać pomoce jeździeckie
- dobierać wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy
- dopasowywać wyposażenie dodatkowe do konia
- dopasowywać wodze pomocnicze do konia.

4.6.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Pojęcia z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej	12	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje dosiadu - wymieniać pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem - opisywać rodzaje dosiadu - opisywać pomoce jeździeckie
2. Ubiór jeździecki	15	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać poszczególne elementy ubioru jeździeckiego w różnych dyscyplinach jeździeckich - wymieniać wyposażenie jeźdźcy - wymieniać zasady bezpieczeństwa i higieny pracy z zakresu dobierania wyposażenia jeźdźcy - opisywać ubiór jeździecki stosowany w różnych dyscyplinach jeździeckich - dobierać wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy, np. kask, kamizelkę ochronną
3. Sprzęt jeździecki i zaprzęgowy	13	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy budowy rzędu jeździeckiego, np. siodło, ogłowie - wymieniać rodzaje ogłowi - wymieniać rodzaje siodła - wymieniać rodzaje kielzn - rozróżniać poszczególne elementy uprzęży - rozróżniać rodzaje kielzn - rozróżniać rodzaje siodła - rozróżniać rodzaje ogłowi - rozróżniać typy uprzęży
4. Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać wodze pomocnicze - wymieniać wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie - opisywać wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie - zakładać wyposażenie dodatkowe na konia - opisywać budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych - opisywać zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
5. Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady jazdy na terenie ujeżdżalni - wymieniać zasady jazdy w terenie - wymieniać zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni - wymieniać zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego - wymieniać zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konno - stosować zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego - stosować środki ochrony indywidualnej podczas - użytkowania koni
Razem	60	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.6.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Metody nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną
- studium przypadku
- praca w parach i grupach

- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży jeździeckiej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- stanowiska komputerowe dla uczestników/słuchaczy (1 stanowisko na 1 osobę) z dostępem do Internetu oraz z zainstalowanymi programami,
- komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych, regulaminów dotyczących oraz instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczących jeździectwa sportowego, rekreacji konnej,
- nagrania audio, video, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,

- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające zagadnienia z zakresu teorii jazdy konnej, ubiór jeździecki, sprzęt jeździecki, wodze pomocnicze,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, przykład pastwiska kwaterowego dla koni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni,
- przyrządy do pomiarów zoometrycznych,
- przykładowy rodzaj siodła i ogłowia z wędzidłem,
- przykładową uprzęż konną,
- przykładowe akcesoria jeździeckie,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- podstawowy ubiór jeździecki,
- wodze pomocnicze (np. wypinacze),
- rodzaje podków w formie tablicy dydaktycznej,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.6.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz/uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy/uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza/uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza/uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza/uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny, powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza/uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza/uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów oraz opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem/uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza/uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.7. Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z nauką jeździectwa

4.7.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- dobieranie podstawowego sprzętu jeździeckiego
- dobieranie wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego
- przygotowanie konia do jazdy
- powodowanie koniem
- wykonywanie ćwiczeń związanych z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
- powożenie zaprzęgiem konnym
- prezentowanie koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych
- stosowanie zasad bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni.

4.7.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dobierać wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy
- oceniać prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźcy
- dobierać popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami
- dopasowywać wyposażenie dodatkowe do konia
- dopasowywać wodze pomocnicze do konia
- czyścić konia przed jazdą
- kiełznać konia
- siodłać konia
- jeździć stępem, klusem, galopem

- jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie
- pokonywać przeszkody naturalne w terenie
- stosować różne rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiplowy)
- wykonywać ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P
- pokonywać cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L
- zaprzęgać konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego
- powozić zaprzęgiem jedno- i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki powożeniaowej Polskiego Związku Jeździeckiego
- przeprowadzać prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego
- obsługiwać konie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa
- jeździć konno, zachowując zasady bezpieczeństwa.

4.7.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Sprzęt jeździecki	7	<ul style="list-style-type: none"> - dopasowywać ogłowie do konia - dopasowywać siodło do konia - oceniać dopasowanie ogłowia i siodła do konia - dobierać rozmiar siodła i długość strzemion dla jeźdźcy - oceniać prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźcy - dobierać popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami - oceniać dobór popręgu, czapraka i innych zabezpieczeń konia
2. Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe	10	<ul style="list-style-type: none"> - opisywać wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie - zakładać wyposażenie dodatkowe na konia - dopasowywać wyposażenie dodatkowe do konia - oceniać prawidłowość dopasowania wyposażenia dodatkowego do konia - dopasowywać wodze pomocnicze do konia - oceniać prawidłowość dopasowania wodzy pomocniczych do konia - opisywać budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych - opisywać zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego
3. Przygotowanie konia do jazdy	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady czyszczenia konia przed jazdą - wymieniać zasady kielznania konia - wymieniać zasady siodłania konia - wymieniać zasady regulowania sprzętu jeździeckiego - czyścić konia przed jazdą - kielznać konia - siodłać konia - regulować sprzęt jeździecki - oceniać prawidłowość - czyszczenia konia przed jazdą - oceniać prawidłowość kielznania konia - oceniać prawidłowość siodłania konia - oceniać prawidłowość - regulowania sprzętu jeździeckiego - stosować zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Powodowanie koniem	48	<ul style="list-style-type: none"> - stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem - wymieniać pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos - wymieniać sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi - wymieniać przeszkody naturalne w terenie - wsiadać na konia - rozprężyć konia - stosować pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos - stosować sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi - jeździć stępem, kłusem, galopem - jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie - pokonywać przeszkody naturalne w terenie - stosować zasady jazdy na terenie ujeżdżalni - stosować zasady jazdy w terenie - jeździć konno, zachowując zasady bezpieczeństwa - stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem
5. Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca	28	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiłowaty) - wymieniać ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P - wymieniać zasady pokonywania cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L - wymieniać wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźcy wyścigowego - wymieniać rodzaje ćwiczeń fizycznych bez konia poprawiających sprawność jeźdźcy - stosować różne rodzaje dosiadu (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiłowaty) - wykonywać ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P - pokonywać cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L - opisywać wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźcy wyścigowego - wykonywać ćwiczenia fizyczne bez konia poprawiające sprawność jeźdźcy - wyznaczać sobie cele rozwojowe - planować własny rozwój zawodowy

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
6. Powożenie zaprzęgiem konnym	27	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać typy uprzęży - rozróżniać poszczególne elementy uprzęży - charakteryzować poziom brązowej odznaki powożeniowej Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) - określać zasady zaprzęgania koni do pojazdu jednokonnego i parokonnego - wskazywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni - wyprzęgać konie z pojazdu - zaprzęgać konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego - powozić zaprzęgiem jedno i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki powożeniowej Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) - planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji - stosować zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego
7. Prezentowanie koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych	20	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - wymieniać zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - wymieniać zasady przeprowadzania prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - wykonywać zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - opisywać zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - przeprowadzać prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego - charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie - opisywać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń
Razem	150	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.7.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe, szczególnie ćwiczenia praktyczne z udziałem koni. Poza tym na uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w:

- pracowni prowadzenia nauki jeździectwa wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym, sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty), sprzęt do lonżowania (lonże, baty, wypinacze), zestaw do pielęgnacji koni, model konia, model parkuru z ruchomymi przeszkodami, modele przeszkód parkurowych, apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie, ćwiczenia oraz karty pracy dla uczestników;
- ośrodka jeździeckim / stajni / gospodarstwie rolnym posiadającym konie przygotowane do pracy wierzchowej i zaprzęgowej, bryczkę, uprzęż jedno- i parokonną, halę/plac treningowy, sprzęt do pielęgnacji koni, sprzęt i akcesoria jeździeckie, czworobok z oznakowaniem literowym.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na indywidualizowanie pracy w zależności od ich możliwości i potrzeb oraz realizowanymi celami kształcenia. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Szkoła zapewnia dostęp do ośrodka treningu koni z następującym wyposażeniem:

- stajnia i konie wierzchowe przygotowane co najmniej na poziomie klasy L (w skokach) i P (w ujeżdżeniu), para koni zaprzęgowych,
- siodlarnia i szorownia wyposażona w różne rodzaje siodła, np. skokowe, ujeżdżeniowe, wszechstronne, ogłowia z różnymi typami nachrapników, różne rodzaje wędzideł, kantary, uwiązki, uprzęże konne, baty do powożenia, przykładowe palcaty i baty ujeżdżeniowe, kaski i kamizelki ochronne, czapraki i podkładki do siodła, ochraniacze, lonże, kawecan, indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,

- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny),
- infrastruktura treningowa wyposażona w krytą ujeżdżalnię, plac treningowy z możliwością ustawienia parkuru, zestaw przeszkód skokowych, zestaw płotków i liter ujeżdżeniowych, lonżownik dla koni, wybiegi dla koni, myjkę dla koni.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić słuchaczom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Większość zajęć powinna się odbywać w formie ćwiczeń na terenie ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami turystyki wyposażone w stajnie, siodlarnie, szorownie, paszarnie, wozownie, krytą ujeżdżalnię, plac treningowy, wybiegi dla koni. Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwia samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do ośrodków zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży jeździeckiej do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód.

W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,
- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: wyposażeniu pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.7.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,

- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu: zasad bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni; pojęć z teorii klasycznej jazdy konnej; dobierania ubioru jeździeckiego, podstawowego sprzętu jeździeckiego i wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego; przygotowania konia do jazdy; powodowania koniem; wykonywania ćwiczeń związanych z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca, powożenia zaprzęgiem konnym; prezentowania koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

4.8. Program nauczania dla przedmiotu: Teoria treningu koni

4.8.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- przygotowanie miejsca treningu koni
- przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
- stosowanie lonżowania w treningu koni
- trenowanie koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania
- stosowanie zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
- charakteryzowanie sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigi konne.

4.8.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu
- stosować poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową
- dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia
- planować trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego
- dobierać zabiegi odnowy biologicznej
- wyszukiwać w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych.

4.8.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Miejsce treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje przeszkód - rozróżniać rodzaje przeszkód - wymieniać rodzaje treningu koni - wymieniać rodzaj i jakość podłoża - wymieniać zasady ustawiania cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - wymieniać zasady ustawiania korytarza do skoków luzem - wymieniać zasady ustawiania czworoboku ujeżdżeniowego - wymieniać zasady ustawiania parkuru skokowego do celów treningowych - dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - oceniać dobór miejsca treningu uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - ustawiać cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - ustawiać korytarz do skoków luzem - ustawiać czworobok ujeżdżeniowy - ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
2. Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania - wymieniać etapy przygotowania konia do pierwszego zaprzęgania - wymieniać etapy przyuczania konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe - wymieniać etapy przyuczania konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego - opisywać etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
3. Lonżowanie w treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy wyposażenia do lonżowania - wymieniać zasady lonżowania konia - wymieniać poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową - wymieniać sposoby przypięcia lonży - wymieniać rodzaje sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - określać zasady stosowania sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - wyjaśniać cele stosowania lonżowania

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Trenowanie koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) - wymieniać różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie klasycznym - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie naturalnym - wymieniać metody szkolenia stosowane w jeździectwie western - wymieniać formy użytkowania koni - wymieniać rodzaje kondycji i konstytucji konia - dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia - oceniać dobór obciążenia treningowego do wieku i stopnia wytrenowania konia - opisywać skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni - opisywać specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania - opisywać rodzaje kondycji i konstytucji konia
5. Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi odnowy biologicznej koni - wymieniać zabiegi pielęgnacji powysiłkowej koni - wymieniać zasady pielęgnacji powysiłkowej - wymieniać zasady odnowy biologicznej koni - wymieniać preparaty farmaceutyczne przyspieszające powrót koni do całkowitej sprawności - rozróżniać ćwiczenia rozluźniające konia - opisywać zabiegi odnowy biologicznej koni - wyjaśniać zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności
6. Urządzenia stosowane w treningu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać elementy wchodzące w skład bazy treningowej - rozróżniać urządzenia do równania podłoża - wymieniać zasady obsługi karuzeli i bieżni dla koni - wymieniać zasady obsługi urządzeń zraszania podłoża - wymieniać zasady obsługi solarium dla koni - charakteryzować poszczególne elementy bazy treningowej - opisywać budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
7. Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych	30	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich - wymieniać przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych - wyjaśniać skróty PZJ, FEI - wymieniać zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich - wymieniać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych - wyszukiwać w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych - opisywać system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) - opisywać organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI - określać zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich - rozpoznawać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
Razem	60	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.8.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metod podających, eksponujących, wzrokowych i wzrokowo-słuchowych. Wybór metody należy dostosować do celów, poziomu słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- metody podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, objaśnienia, praca ze źródłem drukowanym)
- metody oglądowe (pokaz, obserwacja, demonstracja, prezentacja)
- metody aktywizujące: metodę przypadków, metodę sytuacyjną, inscenizację, gry dydaktyczne, dyskusję dydaktyczną
- studium przypadku

- praca w parach i grupach
- metody problemowe (nauczanie problemowe, wykład problemowy, metoda badawcza)
- odczytywanie informacji zamieszczonych w zestawieniach tabelarycznych i graficznych
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży rolno-hodowlanej
- wycieczki zorganizowane do ośrodków turystyki jeździeckiej lub indywidualnych gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,
- tablice poglądowe z zakresu szkolenia.

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- nagrania audio, video, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe,
- przepisy poszczególnych dyscyplin jeździeckich (PZJ, FEI),

- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, parkuru i czworoboku, karuzeli, solarium, myjki dla koni w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- sprzęt do lonżowania (lonża, bat, wodze pomocnicze)
- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, jeździeckie, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza/uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza/uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza/uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza/uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej (np. nowoczesne technologie stosowane w budownictwie inwentarskim, nowe rozwiązania w zakresie sprzętu treningowego oraz akcesoriów jeździeckich).

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielomysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.8.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz/uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy/uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza/uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza/uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza/uczestnika, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza/uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza/uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem/uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza/uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

4.9. Program nauczania dla przedmiotu: Czynności związane z treningiem koni

4.9.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- przygotowanie miejsca treningu koni
- przygotowanie koni do pierwszego dosiadania i zaprzęgania
- stosowanie lonżowania w treningu koni
- trenowanie koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania
- stosowanie zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
- obsługiwanie urządzeń stosowanych w treningu koni
- oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.

4.9.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu
- ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
- przeprowadzać pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży
- przeprowadzać pierwsze dosiadanie konia
- uczyć konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe
- przyuczać konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
- stosować poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową
- stosować różne sposoby przypięcia lonży
- stosować sprzęt pomocniczy w lonżowaniu
- dobierać obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia

- przeprowadzać trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego
- oceniać stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności
- dobierać zabiegi odnowy biologicznej
- wykonywać ćwiczenia rozluźniające konia
- obsługiwać karuzelę i bieżnię dla koni
- obsługiwać urządzenia do zraszania podłogi
- obsługiwać solarium dla koni
- wprowadzać konia do solarium i myjki
- wprowadzać konia do karuzeli i bieżni
- podprowadzać konia do rampy stosowanej w hipoterapii.

4.9.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Miejsce treningu	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje treningu koni - wymieniać rodzaj i jakość podłoża - wymieniać zasady ustawiania cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - wymieniać zasady ustawiania korytarza do skoków luzem - wymieniać zasady ustawiania czworoboku ujeżdżeniowego - wymieniać zasady ustawiania parkuru skokowego do celów treningowych - dobierać miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - oceniać dobór miejsca treningu uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu - ustawiać cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem - ustawiać korytarz do skoków luzem - ustawiać czworobok ujeżdżeniowy - ustawiać parkur skokowy do celów treningowych
2. Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	35	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzić konia w rękę - przeprowadzać pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży - wdrażać konia do pracy na lonży - przeprowadzać pierwsze dosiadananie konia - przyzwyczajać konia zaprzęgowego do ciągnięcia - uczyć konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe - przyuczać konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego
3. Lonżowanie w treningu koni	25	<ul style="list-style-type: none"> - określać zasady stosowania sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - lonżować konia, prawidłowo używać lonży, bata, głosu i ustawienia ciała - stosować różne sposoby przypięcia lonży - stosować sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża - dobierać bezpieczne miejsce do lonżowania - oceniać dobór miejsca do lonżowania

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Trenowanie koni	25	<ul style="list-style-type: none"> - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań - przeprowadzać trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego - oceniać kondycję konia - oceniać stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury - oceniać stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności - stosować środki ochrony indywidualnej podczas - treningu koni
5. Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zabiegi odnowy biologicznej koni - wymieniać zabiegi pielęgnacji powysiłkowej koni - wymieniać zasady pielęgnacji powysiłkowej - dobierać zabiegi odnowy biologicznej - wykonywać ćwiczenia rozluźniające konia
6. Urządzenia stosowane w treningu koni	15	<ul style="list-style-type: none"> - realizować zadania w wyznaczonym czasie - dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań - obsługiwać karuzelę i bieżnię dla koni - obsługiwać urządzenia zraszania podłogi - obsługiwać solarium dla koni - opisywać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni
7. Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni	20	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać urządzenia startowe - wymieniać etapy wprowadzania konia do urządzeń startowych - wymieniać etapy wprowadzania konia do solarium i myjki - wymieniać etapy wprowadzania konia do karuzeli i bieżni - wymieniać etapy podprowadzania konia do rampy stosowanej w hipoterapii - wprowadzać konia do urządzeń startowych - wprowadzać konia do solarium i myjki - wprowadzać konia do karuzeli i bieżni - podprowadzać konia do rampy stosowanej w hipoterapii
Razem	150	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.9.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe, szczególnie ćwiczenia praktyczne z udziałem koni. Poza tym na uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna

Pomoce dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe nauczyciela z dostępem do Internetu wraz z drukarką, skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną,

Materiały dydaktyczne:

- zasoby internetowe,
- nagrania audio, video, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- czasopisma i publikacje branżowe
- szkielet lub model konia, projekt stajni, przykład pastwiska kwaterowego dla koni, parkuru i czworoboku w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni,
- przykładowy rodzaj siodła i ogłowia z wędzidłem,
- przykładową uprzęż konną,
- przykładowe akcesoria jeździeckie,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),

- instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, jeździeckie, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na indywidualizowanie pracy w zależności od ich możliwości i potrzeb oraz realizowanymi celami kształcenia. Liczebność grup na zajęciach praktycznych powinna być dostosowana do specyfiki stanowiska pracy z zapewnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Szkoła zapewnia dostęp do ośrodka treningu koni z następującym wyposażeniem:

- infrastruktura treningowa wyposażona w krytą ujeżdżalnię, plac treningowy z możliwością ustawienia parkuru i czworoboku, zestaw przeszkód skokowych, zestaw płotków i liter ujeżdżeniowych, lonżownik dla koni, wybiegi dla koni, myjkę dla koni, solarium dla koni, rampę do hipoterapii, karuzelę dla koni, urządzenie startowe opcjonalnie,
- stajnia i konie wierzchowe przygotowane co najmniej na poziomie klasy L (w skokach) i P (w ujeżdżeniu), para koni zaprzęgowych,
- siodlarnia i szorownia wyposażona w różne rodzaje siodła, np. skokowe, ujeżdżeniowe, wszechstronne, wyścigowe, ogłowia z różnymi typami nachrapników, różne rodzaje wędzideł, kantary, uwiązki, wodze pomocnicze (czambon, wypinacze, gogue, wodze Pessoa, podwójna lonża), pasy do lonżowania, uprząże konne, baty do powożenia, przykładowe palcáty i baty ujeżdżeniowe, kaski i kamizelki ochronne, czapki i podkładki do siodła, ochraniacze, lonże, kawecan, baty do lonżowania, indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,
- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny).

Szkoła zapewnia uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Zaleca się korzystanie z zasobów i współpracy z przedsiębiorcami, ośrodkami turystyki jeździeckiej i indywidualnymi gospodarstwami rolnymi specjalizującymi się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni i wyposażone w stajnie, siodlarnie, szorownie, paszarnie, wozownie, krytą ujeżdżalnię, plac treningowy, okólnik do lonżowania koni, wybiegi dla koni. Miejsce realizacji przedmiotu musi spełniać wymagania wynikające z przepisów BHP, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz umożliwiać samodzielne wykonywanie zadań przez poszczególnych uczestników. Należy organizować wycieczki do ośrodków zajmujących się chowem, hodowlą i użytkowaniem koni oraz zapraszać przedstawicieli branży jeździeckiej do udziału w prelekcjach i spotkaniach ze słuchaczami/uczestnikami.

Proponuje się, aby podmiot kształcący nawiązał współpracę z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której przyporządkowany jest dany zawód. W ramach umowy lub porozumienia współpraca może polegać na:

- realizacji doradztwa zawodowego,
- realizacji promocji kształcenia zawodowego,

- wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych,
- tworzeniu klas patronackich,
- realizacji praktycznej nauki zawodu,
- organizacji egzaminów zawodowych,
- organizowaniu szkoleń branżowych w ramach doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego.

Proces kształcenia w klasie patronackiej, jest wspierany przez firmę, która objęła klasę swoim patronatem. Wsparcie może polegać na: wyposażeniu pracowni szkolnych w sprzęt i materiały dydaktyczne, dodatkowe szkolenia, ufundowanie stypendiów dla najzdolniejszych. Pracodawca może także mieć udział w opracowaniu programu nauczania dopasowanego do profilu zapotrzebowania jego firmy.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie przedmiotu wymaga wykwalifikowanej kadry nauczycieli wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego, nowoczesnych urządzeń i sprzętu stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.)

oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.9.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna.

Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości zakresu: zasad pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni, charakteryzowania sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych, przygotowania miejsca treningu koni i koni do pierwszego dosiadania i zaprzęgania, stosowania lonżowania w treningu koni, trenowania koni z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania. Stosowania, obsługiwanie urządzeń stosowanych w treningu koni, oswajania koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

4.10. Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy w jeździectwie

4.10.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- posługiwanie się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym umożliwiającym realizację czynności zawodowych
- rozumienie i tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych
- tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych
- porozumiewanie się z uczestnikami w środowisku pracy w języku obcym z wykorzystaniem słownictwa zawodowego
- wykorzystywanie strategii służących doskonaleniu własnych umiejętności językowych.

4.10.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- rozpoznawać i stosować środki językowe podczas czynności wykonywanych na stanowisku pracy
- rozpoznawać i stosować środki językowe dotyczące narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych
- określać główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu
- układać informacje w określonym porządku
- opisywać ustnie i pisemnie działania związane z czynnościami zawodowymi
- przedstawiać ustnie i pisemnie sposób postępowania w sytuacjach zawodowych
- wyrażać swoje stanowisko
- stosować zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze
- rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę
- uzyskiwać i przekazywać informacje i wyjaśnienia
- wyrażać swoje opinie i uzasadniać je
- prowadzić proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi

- stosować zwroty i formy grzecznościowe
- dostosowywać styl wypowiedzi do sytuacji
- przekazywać w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym
- korzystać z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych
- wykorzystywać obcojęzyczne źródła informacji do celów zawodowych.

4.10.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1. Słownictwo dotyczące czynności wykonywanych na stanowisku pracy	4	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: - czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy - rozpoznać środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: narzędzi, sprzętu i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych - rozpoznać środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych - stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: - czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy - stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: narzędzi, sprzętu i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych - stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych
2. Słownictwo związane z dokumentacją	3	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych - wypełniać dokumenty według wzoru - stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych - sporządzać samodzielnie dokumentację - pozyskać informacje niezbędne do realizacji czynności zawodowych w zakresie: formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów
3. Słownictwo w zakresie świadczonych usług	3	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: zakresie świadczonych usług, w tym obsługi klienta - stosować środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: zakresie świadczonych usług, w tym obsługi klienta - odpowiadać na pytania stawiane w języku obcym

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
4. Rozumienie wypowiedzi ustnych	5	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi ustnej dotyczącej czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje) - wskazywać w wypowiedzi ustnej określone informacje (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje) - porządkować informacje - rozpoznawać związki między poszczególnymi częściami wypowiedzi ustnej dotyczącej czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje)
5. Rozumienie wypowiedzi pisemnych	4	<ul style="list-style-type: none"> - wskazywać główną myśl wypowiedzi pisemnej lub jego fragmentu dotyczącej czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) - wskazywać w tekście dotyczącym czynności zawodowych określone informacje (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, dokumentację zawodową) - uporządkować informacje - rozpoznawać związki między poszczególnymi częściami wypowiedzi pisemnej dotyczącej czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, dokumentację zawodową) - streszczać wypowiedź pisemną lub jego fragment dotyczący czynności zawodowych
6. Tworzenie wypowiedzi ustnych	5	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawiać sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych: np. udzielać instrukcji, wskazówek - stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze - opisywać przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi - wyrażać i uzasadniać swoje stanowisko - stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
7. Tworzenie wypowiedzi pisemnych	5	<ul style="list-style-type: none"> - tworzyć krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych: komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru - tworzyć krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych: CV, list motywacyjny - stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji - wyrażać i uzasadniać swoje stanowisko - stosować zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
8. Uczestniczenie w rozmowie	8	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę - uzyskiwać i przekazywać informacje i wyjaśnienia - wyrażać swoje opinie - uzasadnia swoje opinie - pytać o opinie - zgadzać się lub nie zgadzać z opiniami innych osób - stosować zwroty i formy grzecznościowe - prowadzić proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi - dostosowywać styl wypowiedzi do sytuacji - przeprowadzić rozmowę kwalifikacyjną z pracodawcą bazującą na CV - przeprowadzić rozmowę dotyczącą wykonywania zadań zawodowych
9. Reagowanie w formie pisemnej	7	<ul style="list-style-type: none"> - napisać emaila - napisać wiadomość - uzupełnić formularz - sporządzić dokument dotyczący wykonywanego zawodu - uzyskiwać i przekazywać informacje i wyjaśnienia - stosować zwroty i formy grzecznościowe - dostosowywać styl wypowiedzi do sytuacji - wyrażać swoje opinie i uzasadniać je - zgadzać się i nie zgadzać z opiniami innych osób - prowadzić proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi
10. Zmiana formy przekazu ustnego i pisemnego	8	<ul style="list-style-type: none"> - przekazywać w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym w wypowiedzi ustnej - przekazywać w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym w wypowiedzi pisemnej - przekazywać w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (wykresy, schematy) oraz audiowizualnych (filmy dydaktyczne) - przekazywać w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym - przedstawiać publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał (prezentację)

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się (wynikające z kryteriów weryfikacji) – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
11. Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych	8	<ul style="list-style-type: none"> - korzystać ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego - współdziałać z innymi osobami, realizując zadania językowe, np. w ramach projektu językowego - identyfikować słowa klucze, internacjonalizmy - korzystać z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych - wykorzystywać kontekst, aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa - upraszczać wypowiedź, zastępować nieznane słowa innymi, wykorzystywać opis i środki niewerbalne
Razem	60	

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.10.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

W nauczaniu języka obcego zawodowego:

- należy położyć nacisk na umiejętność komunikowania się,
- sposobem osiągnięcia zamierzonego efektu jest powtarzanie słownictwa zawodowego, utrwalanie typowych zwrotów, podkreślanie znaczenia zwrotów grzecznościowych,
- należy stosować metody aktywizujące w urozmaiconej, zmiennej formie, z wykorzystaniem sprzętu audiowizualnego i komputerowego. Wskazane metody to: pogadanka, opis, prelekcja, objaśnienie lub wyjaśnienie, inscenizacja, drzewko decyzyjne, mapa pojęciowa, burza mózgów, gra dydaktyczna, dyskusja dydaktyczna, aplikacje Internetowe (Quizizz, Quizlet, Kahoot, Learning App), wycieczki i filmy dydaktyczne oraz udział w prelekcjach i spotkaniach z przedstawicielami branży jeździectwa, użytkownika i treningu koni prowadzonych w języku obcym,
- ważne jest także korzystanie ze źródeł wiedzy w języku obcym, które są pomocą w pracy zawodowej (czasopisma branżowe w języku obcym, itp.),
- należy wykorzystywać nagrania rozmów o tematyce zawodowej, filmy dydaktyczne (z nagrałymi scenkami rozmów), słowniki (w tym specjalistyczne), czasopisma fachowe w języku obcym.

Następujące metody mogą być stosowane w kształceniu na odległość:

- podające (celem metody jest przekazanie gotowej wiedzy, zrozumienie i zapamiętanie wiadomości przez uczących się);
- problemowe (celem metody jest postawienie uczącego się w sytuacji, w której zmuszony jest do samodzielnego szukania i weryfikacji rozwiązań danego problemu, wdrożenie do zasad naukowej analizy problemu);
- eksponujące (celem tej metody jest kształtowanie wartości, zmienianie ich i organizowanie w system);
- metody programowane z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego (celem tej metody jest opanowanie przez uczącego się partii materiału z ciągłą weryfikacją stopnia przyswojenia wiedzy, utrwalanie wiadomości drogą powtórzeń, indywidualizacja pracy z materiałem);
- metody pobudzające aktywność uczestnika (przesłanie plików z tekstami wypowiedzi pisemnych, rozwiązaniami zadań, nagranyymi wypowiedziami, prezentacjami; wypowiedź uczestnika na forum; udział w dyskusjach on-line; rozwiązanie różnorodnych form quizów i testów, stawianie przed uczestnikami zadania wymagające samodzielnego poszukiwania wiedzy w materiałach branżowych, praktyka dzielenia się wiedzą: konsultacje między uczestnikami, prezentacje, konsultacje w grupach społecznościowych.

Obudowa dydaktyczna

Materiały i środki dydaktyczne:

- scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń
- zasoby internetowe
- bibliotekę tematyczną wyposażoną w pozycje w języku obcym: literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej,
- nagrania audio, audiobooki, pliki mp3, mp4
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, jeździeckie, pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni z nazwami w języku polskim i ich odpowiednikiem w języku obcym,
- słowniki jedno- i dwujęzyczne ogólne, słowniki specjalistyczne, atlas, encyklopedia.

Warunki realizacji

Kształcenie powinno odbywać się w pracowni języków obcych wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z drukarką, z dostępem do Internetu

- projektor multimedialny i ekran projekcyjny lub telewizor lub tablicę interaktywną, tablicę szkolną lub flipchart,
- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika), z dostępem do Internetu.

Treści w zakresie przedmiotu Język obcy zawodowy w jeździectwie w określono na poziomie A 2. Organizator kursu może podwyższyć poziom kształcenia w zależności od kompetencji słuchaczy.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem nauczyciela zawodu. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie, stawianie poleceń typu: Spróbuj rozwiązać. Zrób, które możesz. Zrób, ile możesz. Rozwiąż, które chcesz. Napisz, ile zdążysz.

4.10.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami. Jedną z form mogą być testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne. Ponadto do oceny osiągnięć edukacyjnych uczestników proponuje się: sprawdzian, odpowiedź ustna, praca pisemna, przeprowadzenie testów pisemnych zamkniętych (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru), otwartych (z luką), a zwłaszcza testów ustnych, obserwację indywidualnej pracy uczestnika, analizę zaangażowania uczestnika w pracę zespołową, opracowanie i prezentację projektów zawodowych, ocenę wykonania zadanych prac domowych.

Głównymi kryteriami oceny zadania są: stosowanie słownictwa i zwrotów (fachowych) zawodowych w języku obcym, poprawność leksykalna, gramatyczna i ortograficzna, rozumienie poleceń zapisanych w języku obcym, poprawność wymowy, poprawność merytoryczna zadania.

Umiejętność komunikowania się można weryfikować w czasie dialogu uczestnika z innymi uczestnikami lub z nauczycielem. Wskazane jest także ocenianie zrozumienia tekstu z dziedziny jeździectwa, użytkowania i treningu koni w języku obcym.

Sposoby sprawdzania opanowania przez słuchacza/uczestnika wymagań programowych w kształceniu na odległość:

- postępy uczestników są monitorowane na podstawie bieżących osiągnięć, na podstawie wykonanych m.in.: prac pisemnych, ćwiczeń i udokumentowanie ich w postaci załącznika, zdjęcia lub skanu np. drogą mailową,
- prowadzący zajęcia może wymagać od uczestników wykonania określonych poleceń, zadań, prac umieszczonych w Internecie, np. na platformach edukacyjnych,
- prowadzący zajęcia przechowuje prace słuchaczy/uczestników na nośniku elektronicznym lub w formie papierowej do końca trwania kursu KKZ,
- podczas oceniania pracy zdalnej uczestników prowadzący uwzględniają ich możliwości psychofizyczne w sytuacji jakiej się znaleźli.

Na ocenę osiągnięć słuchacza/uczestnika z danego przedmiotu nie mogą mieć wpływu czynniki związane z ograniczonym dostępem uczestnika do sprzętu komputerowego i do Internetu, a także poziom jego kompetencji cyfrowych. Prowadzący powinien wziąć pod uwagę zróżnicowany poziom umiejętności obsługi narzędzi informatycznych i dostosować poziom trudności wybranego zadania oraz czas jego wykonania do możliwości uczestników.

5. Ewaluacja programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Badanie na bieżąco w czasie trwania KKZ ➤ Badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu (6 miesiąc) ➤ Wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu (I semestr) <p>I. Termin badania – 6 miesiąc</p> <ul style="list-style-type: none"> - badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu - wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu <p>II. Termin badania – 11 miesiąc</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponowne badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników - porównanie wyników, analiza - ponownego badania ➤ Wnioski powinny posłużyć do modyfikacji przedmiotowego programu nauczania.
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooceń dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
2) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooceń dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
3) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooceń dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
ROL.01.2. Podstawy jeździectwa			
1) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooceń dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
2) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooceń dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
3) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
4) sporządza biznesplan dla gospodarstwa rolnego (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni			
1) wykonuje zabiegi codziennej pielęgnacji koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
2) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
3) ocenia stan zdrowia koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
4) udziela pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
ROL.01.4. Nauka jeździectwa			
1) przygotowuje konia do jazdy (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
2) wykonuje ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
3) powozi zaprzęgiem konnym (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.01.5. Trening koni			
1) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
2) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
3) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
4) oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.01.6. Język obcy zawodowy 1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek)			
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki z testów pisemnych i ustnych • Wyniki po ocenieniu krótszych i dłuższych wypowiedzi ustnych i pisemnych • Analiza ankiet • Wyniki obserwacji i oceny 	<ul style="list-style-type: none"> • Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne • Krótsze i dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne • Ankieta - opinie pracodawców • Bieżąca obserwacja i ocenianie czynności uczestników podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych, prezentacji projektów i odgrywania ról. • Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia 	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>2) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych</p> <p>a. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki z testów pisemnych i ustnych • Wyniki po ocenieniu krótszych i dłuższych wypowiedzi ustnych i pisemnych • Analiza ankiet • Wyniki obserwacji i oceny 	<ul style="list-style-type: none"> • Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne • Krótsze i dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne • Ankieta - opinie pracodawców • Bieżąca obserwacja i ocenianie czynności uczestników podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych, prezentacji projektów i odgrywania ról. • Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia 	

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
<p>3) uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a. reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b. reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki z testów pisemnych i ustnych • Wyniki po ocenieniu krótszych i dłuższych wypowiedzi ustnych i pisemnych • Analiza ankiet • Wyniki obserwacji i oceny 	<ul style="list-style-type: none"> • Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne • Krótsze i dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne • Ankieta - opinie pracodawców • Bieżąca obserwacja i ocenianie czynności uczestników podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych, prezentacji projektów i odgrywania ról. • Samoocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia 	

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

Literatura:

- 1) Bartle C., *Trening konia sportowego*, Galaktyka, 2014.
- 2) Balkenhol K., *Szkolenie ujeżdżeniowe według klasycznej szkoły jazdy*, wyd. Galaktyka, 2007.
- 3) Brouse D., *Trening konia*, Wiedza Powszechna, 2014.
- 4) Bukald W., Szczęch K., *Bezpieczeństwo i higiena pracy*, WSiP, Warszawa, 2013.
- 5) Chrzanowski Sz., *Żywnienie koni*. Wieś Jutra, 2014.
- 6) Heuschmann G., *W poszukiwaniu równowagi*, wyd. Świadome Jeździectwo, Warszawa 2012.
- 7) Higgins G., *Anatomia i fizjologia w treningu konia*, Akademia jeździecka, 2013.
- 8) Higgins G., *Jak porusza się twój koń*. Akademia Jeździecka, 2011.
- 9) Holst A., Bolze D., *Pierwsza pomoc*, Cadmos, 2008.
- 10) Klimke I., Klimke R., *Podstawowe wyszkolenie młodego konia*, GALAKTYKA, 2009.
- 11) Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A., *Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni*, PWRiL, 2004.
- 12) Kulikowska K., *Trening konia sportowego*, GALAKTYKA, 2010.
- 13) Łojek J., Łojek A., *Hodowla i użytkowanie koni*, tom 1, 2, SGGW, Warszawa 2013.
- 14) McEwen J., *Choroby koni i ich leczenie*, Warszawa, 2006.
- 15) Meyer H., Coenen M., *Żywnienie koni*, Akademia jeździecka, 2016.
- 16) Nowicka D., *ABC powożenia*, wyd. Salon Pegaz, 2000.
- 17) Pruchniewicz W., *Akademia jeździecka*, cz. 1, Akademia jeździecka, 2003.
- 18) Pruski W., *Hodowla Koni*, tom 1, 2, PWRiL, 2007.
- 19) Puchała P., *Masaż konia recepta na zdrowie*, Happy Horse, 2014.
- 20) Roberts M., *Czego uczą nas konie*, wyd. Media Rodzina, 2002.

- 21) Savoie J., *Wszechstronne szkolenie koni*, GALAKTYKA, 2007.
- 22) Savoie J., *Od półparady do zebrania, wszechstronne szkolenie koni*, cz. 2, GALAKTYKA, 2017.
- 23) Schweckhorst E., *Trening konia skokowego*. Akademia Jeździecka hobby, 2006.
- 24) Skorupski K., *Psychologia treningu koni*, PWRiL, 2006.
- 25) Strasser H., *Rumak piękny i zdrowy*. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, 2009
- 26) Swift S., *Harmonia jeźdźca i konia*, GALAKTYKA, 2017.
- 27) Urbaniak-Czajka B., *Koń zdrowy jak...*, Oficyna Wydawnicza MULTICO hobby, 2004.
- 28) Whitaker J., Whitelaw I., *Koń- kompendium wiedzy*, wyd. Multico, Warszawa, 2007.
- 29) *Zasady jazdy konnej, część 1*, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2003.
- 30) *Zasady jazdy konnej, część 2*, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2004.
- 31) *Zasady jazdy konnej, część 3*, podręcznik autoryzowany przez Polski Związek Jeździecki, 2005.
- 32) Zeitler-Feicht M., *Zachowania koni*, wydawnictwo Świadome jeździectwo, 2014.
- 33) Słownik terminów jeździeckich <https://www.equishop.com/pl/blog/slownik-terminow-jezdzieckich-n25>
- 34) JEŹDZIECKI SŁOWNIK POLSKO – ANGIELSKI – Konioholicy <https://konioholicy.wordpress.com/2016/11/13/slownik-polsko-angielski/>
- 35) Czasopisma branżowe: „Hodowca i Jeździec”, „Konie i Rumaki”, „Koński Targ”, „Świat Koni”.
- 36) PZJ, przepisy jeździeckie

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia jeździectwa i treningu koni wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, projektor multimedialny, ekran, drukarkę ze skanerem,
- szkielet lub model konia, projekt stajni, przykład pastwiska kwaterowego dla koni, parkuru i czworoboku w formie zdjęcia, modelu lub schematu,
- albumy ras koni, normy żywienia koni,
- próbki pasz i komponentów paszowych,
- przyrządy do pomiarów zoometrycznych,

- przykładowy rodzaj siodła i ogłowia z wędzidłem,
- przykładowa uprząż konna,
- przykładowe akcesoria jeździeckie,
- przykładowe akcesoria zabezpieczające (kamizelka, kask, rękawiczki),
- rodzaje podków w formie tablicy dydaktycznej,
- dokumentację dotyczącą identyfikacji i użytkowania koni, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy
- prawa i regulaminy dotyczące jeździectwa sportowego, wyścigów konnych, rekreacji konnej,
- filmy dydaktyczne i prezentacje multimedialne przedstawiające urządzenia do treningu koni, jeździeckie,
- pokazy koni i wyścigi konne, zawody w różnych dyscyplinach jeździeckich, obiekty stajenne i ich
- wyposażenie, pastwiska kwaterowe dla koni.

Szkoła zapewnia dostęp do ośrodka treningu koni z następującym wyposażeniem:

- stajnia i konie wierzchowe przygotowane co najmniej na poziomie klasy L (w skokach) i P (w ujeżdżeniu),
- para koni zaprzęgowych,
- siodlarnia i szorownia wyposażona w różne rodzaje siodła, np. skokowe, ujeżdżeniowe, wszechstronne, wyścigowe, ogłowia z różnymi typami nachrapników, różne rodzaje wędzideł, kantary, uwiązki, wodze pomocnicze (czambon, wypinacze, gogue, wodze Pessoa, podwójna lonża), pasy do lonżowania, uprząże konne, baty do powożenia, przykładowe palcaty i baty ujeżdżeniowe, kaski i kamizelki ochronne, czapaki i podkładki do siodła, ochraniacze, lonże, kawecan, baty do lonżowania, indywidualny sprzęt pielęgnacyjny dla koni, apteczkę weterynaryjną,
- wozownia (przynajmniej jeden pojazd konny),
- infrastruktura treningowa wyposażona w krytą ujeżdżalnię, plac treningowy z możliwością ustawienia parkuru i czworoboku, zestaw przeszkód skokowych, zestaw płotków i liter ujeżdżeniowych, lonżownik dla koni,
- wybiegi dla koni, myjkę dla koni, solarium dla koni, rampę do hipoterapii, karuzelę dla koni, urządzenie startowe opcjonalnie, magazyny pasz treściwych i objętościowych.

Szkoła zapewnia uczestnikom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kwalifikacyjny kurs zawodowy kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu, polegającej na ocenie wykonywanych w trakcie nauki projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z poszczególnych przedmiotów.

Do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się stosowanie testów wielokrotnego wyboru, zadań z luką, ocenę aktywności słuchacza podczas wykonywania zadań w grupie, ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.01. Jeździectwo i trening koni. Osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy i otrzymała zaświadczenie o jego ukończeniu może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikację ROL.01. Jeździectwo i trening koni.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5. Weryfikacja programu nauczania KKZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6. Weryfikacja programu KKZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią (ek)	1) wymienia przepisy prawa określające wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	Podstawowe pojęcia związane z BHP
	2) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami Podstawowe pojęcia związane z BHP
	3) opisuje wymagania dotyczące ergonomii pracy w zawodzie	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami Podstawowe pojęcia związane z BHP
	4) rozróżnia środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania w pomieszczeniach gospodarskich	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami Podstawowe pojęcia związane z BHP

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska (ew)	1) wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	Zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
	2) opisuje zadania i uprawnienia instytucji i służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	Zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (ew)	1) wymienia obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	2) omawia konsekwencje nieprzestrzegania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika oraz pracodawcę	Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	3) rozróżnia rodzaje znaków bezpieczeństwa i alarmów	Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
	4) opisuje znaki zakazu, nakazu, ostrzegawcze, ewakuacyjne i ochrony przeciwpożarowej oraz sygnały alarmowe	Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
4) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) wymienia rodzaje czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy	Skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka
	2) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy	Skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka
	3) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas treningu i opieki nad końmi oraz obsługi stosowanych urządzeń	Skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka
	4) charakteryzuje objawy chorób zawodowych	Skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska: a) podczas obsługi koni b) podczas jazdy i pracy z końmi c) podczas załadunku i transportu koni d) podczas obsługi urządzeń wykorzystywanych w treningu koni	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami
	2) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami
	3) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem	Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami i przepisami
6) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ew)	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z obsługą koni	Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
	2) wskazuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z treningiem koni (	Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
	3) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z obsługą urządzeń wykorzystywanych w treningu koni	Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
	4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia związane z transportem koni	Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
	5) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia związanym z pracą	Zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ew)	1) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi i transportu koni	Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej
	2) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas treningu koni	Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej
	3) stosuje środki ochrony indywidualnej podczas użytkowania koni	Stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ew)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	Ocena sytuacji poszkodowanego
	2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego	Ocena sytuacji poszkodowanego
	3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku	Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
	4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej	Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
	5) powiadamia odpowiednie służby	Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
	6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie	Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
	7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar	Udzielanie pierwszej pomocy w urazowych i nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
	8) wykonuje resuscytację krążeniowo- oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.2. Podstawy jeździectwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ep)	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	Korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa
	2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	Korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa
	3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania	Korzystanie z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa
2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	Korzystanie ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
	2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	Korzystanie ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
	3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo, np. Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)	Korzystanie ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ew)	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia	Anatomia i biomechanika koni
	2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia	Anatomia i biomechanika koni
	3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia	Anatomia i biomechanika koni
	4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi	Anatomia i biomechanika koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ew)	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	4) rozpoznaje typy użytkowe koni	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	5) określa różnice między typami użytkowymi koni	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
	7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej	Cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni
5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ek)	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni	Systemy utrzymania koni
	2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych	Systemy utrzymania koni
	3) wskazuje na zależność między sposobem użytkowania koni a systemem utrzymania	Systemy utrzymania koni
6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ek)	1) opisuje cechy sprawności psychofizycznej jeźdźcy	Sprawność psychofizyczna jeźdźcy
	2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną jeźdźcy a bezpieczeństwem pracy z koniem	Sprawność psychofizyczna jeźdźcy
	3) wymienia metody pracy nad uzyskaniem optymalnej sprawności psychofizycznej i utrzymaniem jej w trakcie pracy	Sprawność psychofizyczna jeźdźcy

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	1) opisuje strukturę biznesplanu	Sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
	2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu	Sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
	3) przygotowuje analizę finansową inwestycji	Sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
	4) przygotowuje przykładowy biznesplan	Sporządzanie biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	1) wskazuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych	Korzystanie z programów komputerowych
	2) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych	Korzystanie z programów komputerowych
9) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ew)	1) wymienia cele normalizacji krajowej	Normy i procedury oceny zgodności
	2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	Normy i procedury oceny zgodności
	3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	Normy i procedury oceny zgodności
	4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	Normy i procedury oceny zgodności

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.3. Chów i użytkowanie koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) ocenia przydatność koni do różnych form ich użytkowania (ew)	1) rozpoznaje typy użytkowe koni	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	2) opisuje różnice między typami użytkowymi koni	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	3) rozróżnia chody koni	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	4) wymienia kryteria oceny stosowane przy ocenie pokroju i ruchu koni	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	5) ocenia pokrój i ruch konia	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	6) wymienia cechy wpływające na wartość użytkową koni	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
	7) dobiera formę użytkowania konia, uwzględniając jego pokrój i ruch	Ocena przydatności koni do różnych form ich użytkowania
2) postępuje z końmi, uwzględniając ich wiek i zachowanie (ew)	1) opisuje cechy konia wynikające z jego natury	Postępowanie z końmi
	2) wymienia rodzaje temperamentu koni	Postępowanie z końmi
	3) identyfikuje stan emocjonalny konia	Postępowanie z końmi
	4) wymienia problemy behawioralne występujące u koni oraz przyczyny ich powstawania	Postępowanie z końmi
	5) opisuje możliwości zapobiegania problemom behawioralnym koni	Postępowanie z końmi
	6) wymienia sposoby postępowania z końmi, u których wystąpiły problemy behawioralne	Postępowanie z końmi
	7) dobiera metody postępowania z końmi w zależności od ich wieku	Postępowanie z końmi
3) wykonuje zabiegi codziennej pielęgnacji koni (ek)	1) wymienia zabiegi pielęgnacji codziennej koni	Zabiegi codziennej pielęgnacji koni
	2) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne sierści, włosów i kopyt	Zabiegi codziennej pielęgnacji koni
	3) wymienia zasady higieny w stajni	Zabiegi codziennej pielęgnacji koni
	4) wykonuje zabiegi związane z utrzymaniem higieny w stajni	Zabiegi codziennej pielęgnacji koni
	5) wypuszcza konie na wybieg lub pastwisko z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	Zabiegi codziennej pielęgnacji koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
4) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni (ek)	1) wymienia zasady korekcji i podkuwania kopyt	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	2) ocenia sposób wykonania korekcji i kucia kopyt	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	3) wykonuje podstawowe czynności zabezpieczające przed pęknięciem lub odłamaniem puszki rogowej kopyta	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	4) wymienia preparaty do pielęgnacji kopyt	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	5) dobiera preparaty do pielęgnacji kopyt w zależności od potrzeb	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	6) stosuje preparaty do pielęgnacji kopyt	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
	7) wykonuje okresowe zabiegi pielęgnacji sierści i włosów, np. formowanie grzywy i ogona, kąpanie, strzyżenie	Okresowe zabiegi pielęgnacyjne koni
5) charakteryzuje zasady ochrony zdrowia koni (ew)	1) wymienia szczepienia stosowane w ramach profilaktyki zdrowotnej koni	Zasady ochrony zdrowia koni
	2) weryfikuje aktualność szczepień profilaktycznych koni	Zasady ochrony zdrowia koni
	3) opisuje zasady odrobaczania koni	Zasady ochrony zdrowia koni
	4) ocenia warunki utrzymania koni, uwzględniając wymagania minimalne określone w przepisach prawa oraz dobrostan koni	Zasady ochrony zdrowia koni
	5) wymienia zabiegi profilaktyczne wykonywane w pomieszczeniach i na wybiegach	Zasady ochrony zdrowia koni
	6) wymienia choroby koni zwalczane z urzędu	Zasady ochrony zdrowia koni
	7) wymienia etapy postępowania w przypadku wykrycia lub podejrzenia wystąpienia w gospodarstwie choroby zakaźnej	Zasady ochrony zdrowia koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
6) ocenia stan zdrowia koni (ek)	1) dokonuje pomiaru podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy, stan nawodnienia)	Ocena stanu zdrowia koni
	2) opisuje prawidłowe zakresy podstawowych parametrów fizjologicznych (temperatura, tętno, oddechy)	Ocena stanu zdrowia koni
	3) opisuje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych	Ocena stanu zdrowia koni
	4) rozpoznaje nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni świadczące o problemach zdrowotnych	Ocena stanu zdrowia koni
	5) opisuje przyczyny i objawy następujących schorzeń: morzysko, ochwat, mięśniochwat, grzybica, gruda, gnicie strzałki, nawracająca choroba obturacyjna (recurrent airway obstruction, RAO)	Ocena stanu zdrowia koni
	6) opisuje postępowanie przed przybyciem lekarza w następujących chorobach: morzysko, ochwat, mięśniochwat	Ocena stanu zdrowia koni
	7) rozpoznaje kulawiznę konia	Ocena stanu zdrowia koni
7) udziela pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni (ek)	1) opisuje wyposażenie apteczki stajennej	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
	2) wskazuje najczęstsze obszary zranienia i urazów u koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
	3) wymienia sposoby postępowania przy najczęstszych zranieniach i urazach koni, np. zagwożdżenie, nagwożdżenie, obtarcie, odbicie kłębu, odparzenie, zatarł	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
	4) wymienia metody poskramiania koni	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
	5) dobiera metodę poskramiania konia do określonej sytuacji	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni
	6) zakłada opatrunki koniom	Udzielanie pierwszej pomocy w przypadku zranień i wypadków koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
8) stosuje zasady żywienia oraz pojenia koni (ew)	1) wymienia poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	2) rozpoznaje poszczególne elementy budowy układu pokarmowego konia	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	3) wyjaśnia zasady żywienia i pojenia koni	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	4) opisuje pasze stosowane w żywieniu koni	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	5) opisuje znaczenie składników pokarmowych, składników mineralnych i witamin w żywieniu koni	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	6) wyjaśnia wpływ wody i elektrolitów na organizm konia	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	7) ocenia organoleptycznie jakość pasz	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	8) wyjaśnia zasady układania dawek pokarmowych dla koni	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	9) układa dawki pokarmowe dla różnych grup koni	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	10) dobiera system żywienia do indywidualnych potrzeb konia	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	11) przygotowuje pasze	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni
	12) zadaje pasze	Stosowanie zasad żywienia oraz pojenia koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
9) wykonuje czynności związane z transportem koni (ew)	1) wymienia typy pojazdów przeznaczonych do transportu koni	Transport koni
	2) wymienia dokumenty niezbędne do transportu koni	Transport koni
	3) wymienia zasady dotyczące transportu koni	Transport koni
	4) opisuje miejsce bezpiecznego załadunku lub wyładunku konia	Transport koni
	5) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu	Transport koni
	6) przygotowuje konia do transportu	Transport koni
	7) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni	Transport koni
	8) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni	Transport koni
10) korzysta z dokumentacji związanej z identyfikacją i użytkowaniem koni (ew)	1) wymienia metody identyfikacji koni	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni
	2) wymienia dokumenty związane z identyfikacją koni	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni
	3) odczytuje opis identyfikacyjny konia	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni
	4) wyszukuje potrzebne dane w dokumentacji	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni
	5) sporządza dokumenty związane ze startami w zawodach i próbach dzielności	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni
	6) sporządza dokumenty związane ze sprzedażą i dzierżawą koni	Dokumentacja związana z identyfikacją i użytkowaniem koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.4. Nauka jeździectwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) stosuje terminologię z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej (ew)	1) wymienia rodzaje dosiadu	Pojęcia z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej
	2) opisuje rodzaje dosiadu	Pojęcia z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej
	3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	Pojęcia z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej
	4) opisuje pomoce jeździeckie	Pojęcia z zakresu teorii klasycznej jazdy konnej
2) dobiera ubiór jeździecki (ew)	1) opisuje ubiór jeździecki stosowany w różnych dyscyplinach jeździeckich	Ubiór jeździecki
	2) rozróżnia poszczególne elementy ubioru jeździeckiego w różnych dyscyplinach jeździeckich	Ubiór jeździecki
	3) dobiera wyposażenie jeźdźcy zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz rodzajem wykonywanej pracy, np. kask, kamizelkę ochronną	Ubiór jeździecki
3) dobiera podstawowy sprzęt jeździecki (ew)	1) wymienia elementy budowy rzędu jeździeckiego, np. siodło, ogłowie	Sprzęt jeździecki
	2) rozróżnia rodzaje ogłowi	Sprzęt jeździecki
	3) rozróżnia rodzaje kielzn	Sprzęt jeździecki
	4) rozróżnia rodzaje siodła	Sprzęt jeździecki
	5) dopasowuje ogłowie do konia	Sprzęt jeździecki
	6) dopasowuje siodło do konia	Sprzęt jeździecki
	7) dobiera rozmiar siodła i długość strzemion dla jeźdźcy	Sprzęt jeździecki
	8) ocenia prawidłowość dopasowania sprzętu jeździeckiego do konia i jeźdźcy	Sprzęt jeździecki
	9) dobiera popręg, czaprak i inne zabezpieczenia konia przed urazami	Sprzęt jeździecki

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
4) dobiera wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe (ew)	1) opisuje wyposażenie dodatkowe, np. owijki, ochraniacze, kalosze, napierśnik, podpierśnik, podogonie	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	2) zakłada wyposażenie dodatkowe na konia	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	3) dopasowuje wyposażenie dodatkowe do konia	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	4) wymienia wodze pomocnicze	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	5) dopasowuje wodze pomocnicze do konia	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	6) opisuje budowę i zasadę działania wodzy pomocniczych	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
	7) opisuje zasadność użycia wodzy pomocniczych i wyposażenia dodatkowego	Wodze pomocnicze i wyposażenie dodatkowe
5) przygotowuje konia do jazdy (ek)	1) czyści konia przed jazdą	Przygotowanie konia do jazdy
	2) kielzna konia	Przygotowanie konia do jazdy
	3) siodła konia	Przygotowanie konia do jazdy
	4) reguluje sprzęt jeździecki	Przygotowanie konia do jazdy
6) powoduje koniem (ek)	1) wsiada na konia	Powodowanie koniem
	2) rozpręża konia	Powodowanie koniem
	3) stosuje pomoce jeździeckie, np. dosiad, łydkę, rękę, wodze, głos	Powodowanie koniem
	4) stosuje sztuczne pomoce jeździeckie, np. palcaty, baty, ostrogi	Powodowanie koniem
	5) jeździ stępem, klusem, galopem	Powodowanie koniem
	6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie	Powodowanie koniem
	7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie	Powodowanie koniem

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
7) wykonuje ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca (ek)	1) stosuje różne rodzaje dosiada (ujeżdżeniowy, półsiad, wyścigowy i stiploty)	Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
	2) wykonuje ćwiczenia i figury ujeżdżeniowe na poziomie klasy P	Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
	3) pokonuje cavaletti, szeregi gimnastyczne, parkur na poziomie klasy L	Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
	4) opisuje wymagania dotyczące diety i wagi jeźdźca wyścigowego	Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
	5) wykonuje ćwiczenia fizyczne bez konia poprawiające sprawność jeźdźca	Ćwiczenia związane z treningiem ujeżdżeniowym, skokowym i wyścigowym jeźdźca
8) powozi zaprzęgiem konnym (ek)	1) rozróżnia typy uprzęży	Powożenie zaprzęgiem konnym
	2) rozróżnia poszczególne elementy uprzęży	Powożenie zaprzęgiem konnym
	3) zaprzęga konie do pojazdu jednokonnego i parokonnego	Powożenie zaprzęgiem konnym
	4) powozi zaprzęgiem jedno- i parokonnym co najmniej na poziomie brązowej odznaki powożeniowej Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	Powożenie zaprzęgiem konnym
	5) wypręga konie z pojazdu	Powożenie zaprzęgiem konnym
9) prezentuje konie na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych (ew)	1) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne przygotowujące konia do pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego	Prezentowanie koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych
	2) opisuje zasady prezentacji konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego	Prezentowanie koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych
	3) przeprowadza prezentację konia podczas pokazu, aukcji, przeglądu weterynaryjnego	Prezentowanie koni na pokazach, aukcjach i przeglądach weterynaryjnych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
10) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni (ew)	1) wymienia i stosuje zasady jazdy na terenie ujeżdżalni	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
	2) wymienia i stosuje zasady jazdy w terenie	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
	3) wymienia i stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obsługi koni	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
	4) obsługuje konie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
	5) jeździ konno, zachowując zasady bezpieczeństwa	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
	6) wymienia i stosuje zasady dotyczące poruszania się wierzchem i zaprzęgiem konnym po drogach publicznych wynikające z przepisów ruchu drogowego	Zasady bezpieczeństwa podczas jazdy i obsługi koni
ROL.01.5. Trening koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) przygotowuje miejsce treningu koni (ew)	1) dobiera miejsce treningu, uwzględniając rodzaj i jakość podłoża, warunki środowiskowe i rodzaj treningu	Miejsce treningu koni
	2) ustawia cavaletti do szkolenia koni z ziemi i pod siodłem	Miejsce treningu koni
	3) ustawia korytarz do skoków luzem	Miejsce treningu koni
	4) ustawia czworobok ujeżdżeniowy	Miejsce treningu koni
	5) wymienia rodzaje przeszkód	Miejsce treningu koni
	6) rozróżnia rodzaje przeszkód	Miejsce treningu koni
	7) ustawia parkur skokowy do celów treningowych	Miejsce treningu koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
2) przygotowuje konie do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania (ek)	1) wymienia etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	2) opisuje etapy przygotowania konia do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	3) prowadzi konia w ręku	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	4) przeprowadza pierwsze zakładanie ogłowia i siodła lub uprzęży	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	5) wdraża konia do pracy na lonży	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	6) przeprowadza pierwsze dosiadananie konia	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	7) przyzwyczaja konia zaprzęgowego do ciągnięcia	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	8) uczy konia prawidłowych reakcji na pomoce jeździeckie lub zaprzęgowe	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
	9) przyucza konia do ciągnięcia pojazdu zaprzęgowego	Przygotowanie koni do pierwszego dosiadanania i zaprzęgania
3) stosuje lonżowanie w treningu koni (ek)	1) wyjaśnia cele stosowania lonżowania	Lonżowanie w treningu koni
	2) wymienia elementy wyposażenia do lonżowania	Lonżowanie w treningu koni
	3) wymienia zasady lonżowania konia	Lonżowanie w treningu koni
	4) stosuje poszczególne etapy pracy na lonży zgodnie ze skalą szkoleniową	Lonżowanie w treningu koni
	5) lonżując konia, prawidłowo używa lonży, bata, głosu i ustawienia ciała	Lonżowanie w treningu koni
	6) stosuje różne sposoby przypięcia lonży	Lonżowanie w treningu koni
	7) wyjaśnia zasadność użycia sprzętu pomocniczego w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża	Lonżowanie w treningu koni
	8) stosuje sprzęt pomocniczy w lonżowaniu, np. czambon, gogue, wypinacze, wodze Pessoa, podwójna lonża	Lonżowanie w treningu koni
	9) dobiera bezpieczne miejsce do lonżowania	Lonżowanie w treningu koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
4) trenuje konie z uwzględnieniem ich wieku, formy użytkowania i stopnia wytrenowania (ek)	1) dobiera obciążenia treningowe do wieku i stopnia wytrenowania konia	Trenowanie koni
	2) opisuje skalę szkoleniową stosowaną w treningu koni	Trenowanie koni
	3) wymienia zasady zawarte w kodeksie postępowania z koniem Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI)	Trenowanie koni
	4) opisuje specyfikę treningu konia w zależności od formy jego użytkowania	Trenowanie koni
	5) przeprowadza trening konia wierzchowego i zaprzęgowego na etapie szkolenia podstawowego	Trenowanie koni
	6) opisuje rodzaje kondycji i konstytucji konia	Trenowanie koni
	7) ocenia kondycję konia	Trenowanie koni
	8) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie parametrów fizjologicznych, np. tętna, oddechów i temperatury	Trenowanie koni
	9) ocenia stan wytrenowania konia na podstawie jego umiejętności	Trenowanie koni
	10) wymienia różnice między metodami szkolenia stosowanymi w jeździectwie klasycznym, naturalnym i western	Trenowanie koni
5) stosuje zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni (ew)	1) opisuje zabiegi odnowy biologicznej koni	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	2) dobiera zabiegi odnowy biologicznej	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	3) wyjaśnia zastosowanie preparatów farmaceutycznych przyspieszających powrót do całkowitej sprawności	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
	4) wykonuje ćwiczenia rozluźniające konia	Zasady pielęgnacji powysiłkowej oraz odnowy biologicznej koni
6) obsługuje urządzenia stosowane w treningu koni (ew)	1) wymienia elementy wchodzące w skład bazy treningowej	Urządzenia stosowane w treningu koni
	2) charakteryzuje poszczególne elementy bazy treningowej	Urządzenia stosowane w treningu koni
	3) opisuje budowę, zastosowanie oraz regulację urządzeń do równania podłoża	Urządzenia stosowane w treningu koni
	4) obsługuje karuzelę i bieżnię dla koni	Urządzenia stosowane w treningu koni
	5) obsługuje urządzenia do zraszania podłoża	Urządzenia stosowane w treningu koni
	6) obsługuje solarium dla koni	Urządzenia stosowane w treningu koni

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
7) oswaja konie ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w sportowym, wyścigowym, rekreacyjnym i terapeutycznym użytkowaniu koni (ek)	1) wprowadza konia do urządzeń startowych	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
	2) wprowadza konia do solarium i myjki	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
	3) wprowadza konia do karuzeli i bieżni	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
	4) podprowadza konia do rampy stosowanej w hipoterapii	Oswajanie koni ze sprzętem i urządzeniami stosowanymi w użytkowaniu koni
8) charakteryzuje sport jeździecki, zaprzęgowy i wyścigi konne (ew)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy dotyczące poszczególnych dyscyplin jeździeckich i wyścigów konnych	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	2) wymienia zasady rozgrywania zawodów w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	3) opisuje system szkolenia Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	4) opisuje organizację sportu jeździeckiego PZJ, FEI	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	5) określa zasady sędziowania podstawowych dyscyplin jeździeckich	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych
	6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	Charakterystyka sportu jeździeckiego, zaprzęgowego i wyścigów konnych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL.01.6. Język obcy zawodowy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
<p>1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b. z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c. z dokumentacją związaną z danym zawodem d. z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ek) 	<p>1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b. narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c. procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d. formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e. świadczonych usług, w tym obsługi klienta 	<p>Słownictwo dotyczące czynności wykonywanych na stanowisku pracy Słownictwo związane z dokumentacją Słownictwo w zakresie świadczonych usług turystycznych</p>

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a. rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b. rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)</p>	1) określa główną myśl wypowiedzi, tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu	Rozumienie wypowiedzi pisemnych Rozumienie wypowiedzi ustnych
	2) znajduje w wypowiedzi, tekście określone informacje	Rozumienie wypowiedzi pisemnych Rozumienie wypowiedzi ustnych
	3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu	Rozumienie wypowiedzi pisemnych Rozumienie wypowiedzi ustnych
	4) układa informacje w określonym porządku	Rozumienie wypowiedzi pisemnych Rozumienie wypowiedzi ustnych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: <ul style="list-style-type: none"> a. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b. tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ek) 	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi	Tworzenie wypowiedzi ustnych Tworzenie wypowiedzi pisemnych
	2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych	Tworzenie wypowiedzi ustnych Tworzenie wypowiedzi pisemnych
	3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko	Tworzenie wypowiedzi ustnych Tworzenie wypowiedzi pisemnych
	4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze	Tworzenie wypowiedzi ustnych Tworzenie wypowiedzi pisemnych
	5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji	Tworzenie wypowiedzi ustnych Tworzenie wypowiedzi pisemnych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
<p>4) uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a. reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b. reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)</p>	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę	Uczestniczenie w rozmowie
	2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia	Uczestniczenie w rozmowie Reagowanie w formie pisemnej
	3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób	Uczestniczenie w rozmowie Reagowanie w formie pisemnej
	4) prowadzi negocjacje związane z czynnościami zawodowymi	Uczestniczenie w rozmowie Reagowanie w formie pisemnej
	5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe	Uczestniczenie w rozmowie Reagowanie w formie pisemnej
	6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji	Uczestniczenie w rozmowie Reagowanie w formie pisemnej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)	Zmiana formy przekazu ustnego i pisemnego
	2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym	Zmiana formy przekazu ustnego i pisemnego
	3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym	Zmiana formy przekazu ustnego i pisemnego
	4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał (np. prezentację)	Zmiana formy przekazu ustnego i pisemnego
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a. wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b. współdziała w grupie c. korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d. stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych
	2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych
	3) korzysta z tekstów w języku obcym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych
	4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych
	5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych
	6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne	Strategie służące doskonaleniu umiejętności językowych